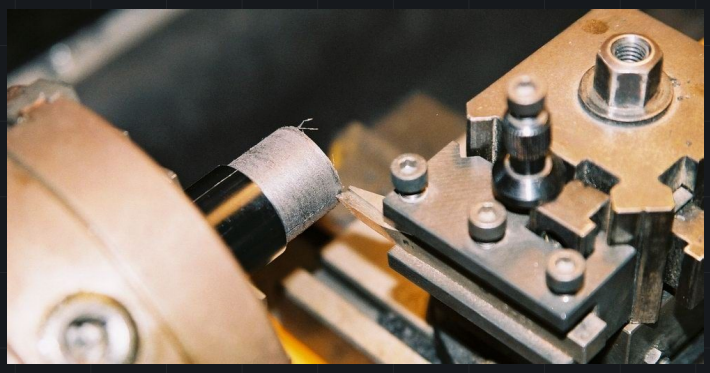
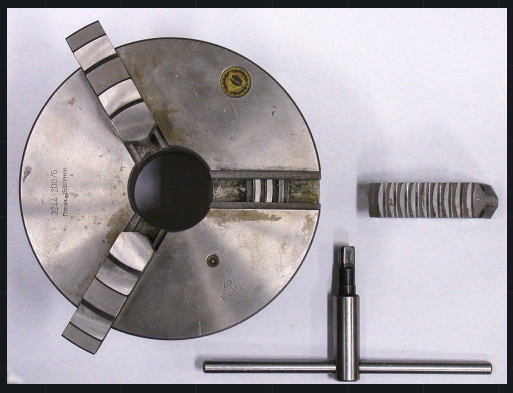
ČEŠTINA, ANGLIČTINA, NĚMČINA

Slovník

obrábění ve třech jazycích pro žáky oboru Obráběč kovů

Fotografie: Greudin, volné dílo, a Glenn McKechnie, CC BY-SA 3.0, obě Wikimedia Commons, adresy v kapitole Zdroje

Učební materiál pro dílnu i pro školu. 610 odborných hesel podle témat, deset schémat s popisky ve třech jazycích, 65 frází do dílny, jednotky a zkratky, rejstřík a cvičení s řešením. Všude se členem v němčině a s rozlišením britské a americké angličtiny.

Odborný výcvik
Obráběč kovů se zaměřením na obsluhu CNC strojů

Zpracoval: Michl Ondřej, 2.OZ
Datum: 6. 11. 2026

Obsah

ZAČÍNÁME

1 Jak slovník používat 3

STROJE A OBRÁBĚNÍ

2 Základní pojmy a stroje 6
3 Soustružení 7
4 Frézování 8
5 Vrtání a závity 9
6 Broušení a dokončování 10

NÁSTROJE A BŘIT

7 Nástroje a řezné materiály 11
8 Destičky, držáky a geometrie břitu 12

UPÍNÁNÍ A MĚŘENÍ

9 Upínání 12
10 Měření a měřidla 13
11 Tolerance, povrch a výkres 15

MATERIÁL A ŘÍZENÍ

12 Materiály a tepelné zpracování 17
13 CNC a programování 19

PROVOZ DÍLNY

14 Chlazení a údržba 20
15 Bezpečnost a osobní ochrana 21
16 Závady a zmetky 21
17 Nářadí, montáž a polotovary 22

OBRÁZKY A ŘEČ

18 Popsané obrázky 23
19 Fráze v dílně 29
20 Jednotky a zkratky 32

HLEDÁNÍ A OVĚŘENÍ

21 Rejstřík 34
22 Cvičení 43
23 Zdroje a ověření 44

JAK SE S MANUÁLEM UČIT

1. Hledáš české slovo? Podívej se do tématu v obsahu.
2. Hledáš anglické nebo německé slovo? Otevři rejstřík v kapitole 21.
3. Chceš něco říct u stroje? Fráze jsou v kapitole 19, čísla a jednotky v kapitole 20.

1

ZAČÍNÁME

1 Jak slovník používat

Jak je slovník uspořádaný, co znamenají značky, jak se slova čtou a kde se dá snadno udělat chyba.

Tenhle slovník je pro tebe, až budeš číst anglický návod ke stroji, německý katalog nástrojů nebo až ti zahraniční mistr něco ukáže na výkrese. Najdeš v něm 610 odborných hesel ve třech jazycích, seřazených podle témat. Uvnitř každého tématu jdou česká hesla podle abecedy, takže čeština je vždy první sloupec. Když hledáš opačně, použij rejstřík v kapitole 21.

Česká slova jsou stejná jako v našich školních materiálech, tedy tak, jak je používá UOV. UOV je učitel odborného výcviku. Když si nebudeš jistý, zeptej se ho, který výraz se používá u vás v dílně.

Co znamenají značky

Značka	Co znamená	Příklad
der, die, das	Německý člen: mužský, ženský, střední rod. Patří k podstatnému jménu, uč se ho s ním.	der Bohrer, die Spindel, das Werkzeug
(Pl.)	Německé slovo je uvedené v množném čísle, protože se tak používá nejčastěji.	die Schnittdaten (Pl.)
(BrE)	Britská angličtina, používá se třeba v Evropě.	centre lathe (BrE)
(AmE)	Americká angličtina, potkáš ji v mnoha návodech a katalozích.	engine lathe (AmE)
to ...	Anglické sloveso. Německé sloveso je napsané malým písmenem a bez členu.	to drill, bohren
šedý text	Poznámka pod heslem. Stojí v tom sloupci, ke kterému jazyku patří: jiný význam, druhý výraz nebo hovorová podoba.	der Fräser: stejné slovo znamená i frézu

Člen a velká písmena v němčině

- Každé německé podstatné jméno se píše s velkým písmenem. Přídavná jména a slovesa ne.
- Člen nemá pravidlo, které by platilo vždy. U složených slov ale rozhoduje poslední část: das Werkzeug + die Maschine dá die Werkzeugmaschine.
- Přídavné jméno mění koncovku podle členu: die technische Zeichnung, der unlegierte Stahl.

Britská a americká angličtina, množné číslo

Ve škole i v katalozích potkáš obě varianty angličtiny. Obě jsou správně, jen je nestřídej v jednom dokumentu. Množné číslo uvádíme jen tam, kde se slovo mění nepravidelně.

Česky	BrE	AmE
posuvné měřítko	calliper	caliper
kalibr	gauge	gage
hrot	centre	center
obráběcí centrum	machining centre	machining center
svěrák	vice	vise
stranový klíč	spanner	wrench
hrotový soustruh	centre lathe	engine lathe
hliník	aluminium	aluminum

Jednotné	Množné	Česky
der Span	die Späne	tříska
das Werkzeug	die Werkzeuge	nástroj
die Mutter	die Muttern	matice
der Bohrer	die Bohrer	vrták
chip	chips	tříska
axis	axes	osa
radius	radii	poloměr
jaw	jaws	čelist

Jak se slova čtou

Výslovnost je napsaná česky a je jen přibližná. Na přesnou se podívej do online slovníku, kde si slovo můžeš i přehrát.

Angličtina

Slovo	Čti zhruba	Na co si dát pozor
lathe	**lejd, měkké d**	th je tu znělé, jazyk mezi zuby
thread	**tred, šeplavé t**	th je neznělé, jazyk mezi zuby, ea je krátké e
chuck	**čak**	ch se čte č, u je krátké a
gauge	**gejdž**	au se tu čte ej
caliper	**kelipr**	přízvuk je na první slabice
micrometer	**majkromitr**	přízvuk je na druhé slabice
drawing	**dróing**	aw je dlouhé ó

Němčina

Slovo	Čti zhruba	Na co si dát pozor
Fräser, Späne	**frézr, špéne**	ä se čte jako é, s mezi samohláskami je znělé z
Spindel, Stahl	**špindl, štál**	sp a st na začátku slova se čtou šp a št, h jen prodlužuje a
Schleifen	**šlajfn**	sch se čte š, ei se čte aj
Zeichnung	**cajchnung**	z se čte c, ch po i je měkké
Messschraube, Maß	**messšraube, más**	ss a ß se čtou jako ostré s, au se čte au
Werkzeug	**verkcojk**	w se čte v, eu se čte oj, koncové g se čte k

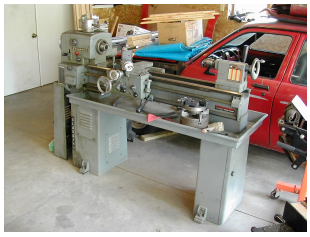
Slova, na kterých se chybuje

Slovo	Jazyk	Co opravdu znamená
machine tool	EN	obráběcí stroj. Nástroj je jen tool.
die	EN	závitové očko. Neplést s německým členem die.
das Lager	DE	ložisko i sklad. Rozhoduje souvislost.
die Spannung	DE	pnutí v materiálu i elektrické napětí.
der Fräser	DE	fréza i frézař. Rozhoduje souvislost.
Mikrometer	DE	v dílně obvykle jednotka µm. Měřidlo je die Messschraube.
die Lehre	DE	kalibr, ale také učení v učebním oboru.
das Teil, der Teil	DE	das Teil je díl, der Teil je část celku.
scale	EN	stupnice, měřítko výkresu i okuje.
file	EN	pilník i soubor v počítači.

Když si nevíš rady

Tyhle věty ti pomůžou, když něčemu nerozumíš. Další fráze jsou v kapitole 19.

Česky	Anglicky	Německy
Rozumím.	I understand.	Ich verstehe.
Nerozumím.	I do not understand.	Ich verstehe nicht.
Mluvte prosím pomaleji.	Please speak more slowly.	Bitte sprechen Sie langsamer.
Jak se to píše?	How do you spell that?	Wie schreibt man das?
Co to znamená?	What does that mean?	Was bedeutet das?
Děkuji. Prosím.	Thank you. You are welcome.	Danke. Bitte.

Obr. 1.1 Dva stroje, se kterými začneš: soustruh (lathe, die Drehmaschine) a univerzální frézka (universal milling machine, die Universalfräsmaschine). Další pojmy k nim najdeš v kapitolách 2 až 4.
Vlastník obrázku: vlevo Darron Birgenheier from Reno, NV, USA, Wikimedia Commons, licence CC BY 2.0, https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Clausing_5912_metalworking_lathe.jpg; vpravo Sunny Zhao, Wikimedia Commons, licence CC BY-SA 4.0, https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Unique_universal_milling_machine_XQ6226W.jpg

2

STROJE A OBRÁBĚNÍ

Základní pojmy a stroje

Lidé v dílně, základní stroje, jejich hlavní části a slova, která uslyšíš každý den.

Česky	Anglicky	Německy
brousit	to grind	schleifen
bruska	grinding machine	die Schleifmaschine
CNC soustruh	CNC lathe	die CNC-Drehmaschine
dílna	workshop	die Werkstatt
dokončování	finishing	das Schlichten
frézka	milling machine	die Fräsmaschine
frézovat	to mill	fräsen
hlavní vypínač	main switch	der Hauptschalter
hloubka řezu	depth of cut	die Schnitttiefe
hrubování	roughing	das Schruppen
kryt	protective cover u strojů často guard	die Schutzabdeckung
kuličkový šroub	ball screw	der Kugelgewindetrieb
lože	machine bed	das Maschinenbett
mistr	foreman	der Meister
motor	motor	der Motor
návod k obsluze	operating manual	die Bedienungsanleitung
obráběcí centrum	machining centre (BrE), machining center (AmE)	das Bearbeitungszentrum
obráběcí stroj	machine tool je to stroj, ne nástroj	die Werkzeugmaschine
obráběč kovů	machinist	der Zerspanungsmechaniker název učebního oboru v Německu
obrábění	machining	die Zerspanung
obrábět	to machine	zerspanen
obrobek	workpiece	das Werkstück
obsluha stroje	machine operator	der Maschinenbediener
otáčky	spindle speed	die Drehzahl
ovládací panel	control panel	das Bedienfeld
posuv	feed	der Vorschub
posuv na otáčku	feed per revolution	der Vorschub pro Umdrehung
posuvový pohyb	feed motion	die Vorschubbewegung
přídavek	machining allowance	das Aufmaß
přísuv	infeed	die Zustellung
ruční kolečko	handwheel	das Handrad
rychlost posuvu	feed rate	die Vorschubgeschwindigkeit
řezná rychlost	cutting speed	die Schnittgeschwindigkeit
řezné podmínky	cutting conditions	die Schnittwerte (Pl.)
řezný pohyb	cutting motion	die Schnittbewegung
seřízení	setup	das Einrichten
seřizovač	machine setter	der Einrichter
soustruh	lathe	die Drehmaschine hovorově die Drehbank
soustružit	to turn	drehen

Česky	Anglicky	Německy
soustružník	turner	der Dreher
strojní čas	machining time	die Bearbeitungszeit
strojní pila	sawing machine	die Sägemaschine
stupnice	scale	die Skala
tříska	chip BrE i swarf (hromadně)	der Span mn. č. die Späne
učeň	apprentice	der Auszubildende hovorově der Azubi
učitel odborného výcviku Nejbližší ekvivalent, ne přesný titul	vocational instructor	der Ausbilder
vedení	guideway	die Führung
vrtačka	drilling machine	die Bohrmaschine
vrtat	to drill	bohren
vřeteno	spindle	die Spindel
vypnout	to switch off	ausschalten
zapnout	to switch on	einschalten

3

STROJE A OBRÁBĚNÍ

Soustružení

Druhy soustružení, části soustruhu, nože a to, co na obrobku vzniká.

Česky	Anglicky	Německy
čelní soustružení	facing	das Plandrehen
dokončovací nůž	finish turning tool	der Schlichtdrehmeißel
hrotový soustruh	centre lathe (BrE), engine lathe (AmE)	die Spitzendrehmaschine
hrubovací nůž	roughing turning tool	der Schruppdrehmeißel
hřídel	shaft	die Welle
koník	tailstock	der Reitstock
kužel	taper	der Kegel
kuželové soustružení	taper turning	das Kegeldrehen
nožová hlava	tool post	der Stahlhalter
nožový suport	top slide také compound slide	der Oberschlitten
osazení	shoulder	der Absatz
pinola	quill	die Pinole
podélné soustružení	longitudinal turning	das Längsdrehen
podélný suport	longitudinal slide	der Längsschlitten
posuvová skříň	feed box	das Vorschubgetriebe
pouzdro	bush (BrE), bushing (AmE)	die Buchse
příčný suport	cross slide	der Querschlitten
revolverová hlava	turret	der Werkzeugrevolver
revolverový soustruh	turret lathe	die Revolverdrehmaschine
soustružení	turning	das Drehen
soustružení závitů	thread turning	das Gewindedrehen
soustružnický nůž	turning tool	der Drehmeißel
sražení hrany	chamfering	das Anfasen

Česky	Anglicky	Německy
suport	carriage	der Werkzeugschlitten starší název der Support
svislý soustruh	vertical lathe	die Karusselldrehmaschine
tažný hřídel	feed rod	die Zugspindel
tvarové soustružení	contour turning	das Formdrehen
upichovací nůž	cut-off tool také parting tool	der Stechdrehmeißel slouží i k zapichování
upichování	parting off	das Abstechen
vodicí šroub	leadscrew	die Leitspindel
vroubkovací nástroj	knurling tool	das Rändelwerkzeug
vroubkování	knurling	das Rändeln
vřeteník	headstock	der Spindelstock
vyvrtávací nůž	boring tool	der Innendrehmeißel
vyvrtávací tyč	boring bar	die Bohrstange
vyvrtávání	boring	das Ausdrehen
zápich	groove	der Einstich
zapichování	grooving	das Einstechen

4

STROJE A OBRÁBĚNÍ

Frézování

Druhy frézování, frézy, frézky a jejich příslušenství.

Česky	Anglicky	Německy
čelní fréza	face mill	der Planfräser
čelní frézování	face milling	das Planfräsen
dělicí hlava	dividing head také indexing head	der Teilapparat
drážka	slot	die Nut
drážkovací fréza	slot milling cutter BrE i slot drill	der Nutenfräser
fréza	milling cutter v dílně často jen cutter	der Fräser
frézovací hlava	milling head	der Fräskopf
frézovací trn	cutter arbor	der Fräsdorn
frézování	milling	das Fräsen
frézování drážek	slot milling	das Nutenfräsen
frézování závitů	thread milling	das Gewindefräsen
kapsa	pocket	die Tasche
konzola	knee	die Konsole
konzolová frézka	knee-type milling machine	die Konsolfräsmaschine
kotoučová fréza	side milling cutter	der Scheibenfräser
kulová fréza	spherical cutter v katalozích ball nose end mill	der Kugelfräser
nesousledné frézování	conventional milling také up milling	das Gegenlauffräsen
obvodové frézování	peripheral milling	das Umfangsfräsen
otočný stůl	rotary table	der Rundtisch

Česky	Anglicky	Německy
počet zubů	number of teeth	die Zähnezahl
posuv na zub	feed per tooth	der Zahnvorschub
příčné saně	saddle	der Querschlitten
sousledné frézování	climb milling také down milling	das Gleichlauffräsen
stojan	column	der Ständer
stopková fréza	end mill	der Schaftfräser
stůl	machine table	der Maschinentisch
svislá frézka	vertical milling machine	die Senkrechtfräsmaschine
šířka záběru	working engagement v katalozích radial depth of cut	der Arbeitseingriff
T-drážka	T-slot	die T-Nut
úhlová fréza	angle cutter	der Winkelfräser
univerzální frézka	universal milling machine	die Universalfräsmaschine
válcová fréza	plain milling cutter také slab mill	der Walzenfräser
vodorovná frézka	horizontal milling machine	die Waagerechtfräsmaschine
výměna nástroje	tool change	der Werkzeugwechsel
základna stroje	machine base	der Maschinenfuß
zanoření	plunging	das Eintauchen
zásobník nástrojů	tool magazine	das Werkzeugmagazin
závitová fréza	thread milling cutter	der Gewindefräser
zub	tooth	der Zahn

STROJE A OBRÁBĚNÍ

5 Vrtání a závity

Vrtáky, vrtačky, díry, záhlubníky a výstružníky a potom všechno kolem závitů.

Česky	Anglicky	Německy
bok závitu	thread flank	die Gewindeflanke
díra	hole	die Bohrung také das Loch
dno závitu	thread root	der Gewindegrund
drážka vrtáku	flute	die Spannut
fazetka	margin	die Führungsfase
hluboké vrtání	deep-hole drilling	das Tieflochbohren
jemný závit	fine thread	das Feingewinde
kuželový záhlubník	countersink	der Kegelsenker
levý závit	left-hand thread	das Linksgewinde
malý průměr závitu	minor diameter	der Kerndurchmesser
metrický závit	metric thread	das metrische Gewinde
Morseův kužel	Morse taper	der Morsekegel
navrtání	centre drilling (BrE), center drilling (AmE)	das Zentrieren
navrtávák	centre drill (BrE), center drill (AmE)	der Zentrierbohrer
osa závitu	thread axis	die Gewindeachse
pravý závit	right-hand thread	das Rechtsgewinde

Česky	Anglicky	Německy
průchozí díra	through hole	die Durchgangsbohrung
průměr díry pro závit	core hole diameter v tabulkách tap drill size	der Kernlochdurchmesser
předvrtání	pre-drilling	das Vorbohren
příčný břit	chisel edge	die Querschneide
řezání závitů	thread cutting	das Gewindeschneiden
řezání závitů závitníkem	tapping	das Gewindebohren
slepá díra	blind hole	das Sackloch
sloupová vrtačka	pillar drill (BrE), drill press (AmE)	die Säulenbohrmaschine
stolní vrtačka	bench drill	die Tischbohrmaschine
stopka	shank	der Schaft
stoupání závitu	thread pitch u vícechodého závitu pitch = rozteč, lead = stoupání	die Gewindesteigung
středicí díra	centre hole (BrE), center hole (AmE)	die Zentrierbohrung
střední průměr závitu	pitch diameter	der Flankendurchmesser
šroubovitý vrták	twist drill	der Spiralbohrer
úhel profilu závitu	thread angle	der Flankenwinkel
válcový záhlubník	counterbore	der Flachsenker
velký průměr závitu	major diameter	der Nenndurchmesser
vnější závit	external thread	das Außengewinde
vnitřní závit	internal thread	das Innengewinde
vratidlo	tap wrench	das Windeisen
vrchol závitu	thread crest	die Gewindespitze
vrcholový úhel	point angle	der Spitzenwinkel
vrtací sklíčidlo	drill chuck	das Bohrfutter
vrták	drill	der Bohrer
vrtání	drilling	das Bohren
výplach Vyjetí vrtáku z díry kvůli třískám	peck drilling	das Entspanen
výstružník	reamer	die Reibahle
vystružování	reaming	das Reiben
zahlubování	countersinking	das Senken
závit	thread	das Gewinde
závitník	tap	der Gewindebohrer
závitové očko	die AmE i thread die	das Schneideisen

6

STROJE A OBRÁBĚNÍ

Broušení a dokončování

Brusky, brusné kotouče a práce, které dávají dílu konečný povrch.

Česky	Anglicky	Německy
bezhroté broušení	centreless grinding (BrE), centerless grinding (AmE)	das Spitzenlosschleifen
broušení	grinding	das Schleifen
brusivo	abrasive	das Schleifmittel

Česky	Anglicky	Německy
brusný kotouč	grinding wheel	die Schleifscheibe
honování	honing	das Honen
hrotová bruska	cylindrical grinder	die Rundschleifmaschine
jiskry	sparks	die Funken (Pl.)
lapování	lapping	das Läppen
leštění	polishing	das Polieren
nástrojová bruska	tool grinder	die Werkzeugschleifmaschine
odjehlování	deburring	das Entgraten
orovnání	dressing	das Abrichten
orovnávač	wheel dresser	der Abrichter
pilování	filing	das Feilen
pojivo	bond	die Bindung
rovinná bruska	surface grinder	die Flachschleifmaschine
rovinné broušení	surface grinding	das Planschleifen
stojanová bruska	pedestal grinder	der Schleifbock
úhlová bruska	angle grinder	der Winkelschleifer
válcové broušení	cylindrical grinding	das Rundschleifen
vyvážení kotouče	wheel balancing	das Auswuchten
zrnitost	grit size	die Körnung
zrno	grain	das Korn

7

NÁSTROJE A BŘIT

Nástroje a řezné materiály

Z čeho je břit, co ho chrání, jak se opotřebuje a jak se nástroj připravuje.

Česky	Anglicky	Německy
cermet	cermet	das Cermet
držák nástroje	tool holder	der Werkzeughalter
kubický nitrid boru	cubic boron nitride	das kubische Bornitrid
nástroj	tool	das Werkzeug
nepovlakovaný	uncoated	unbeschichtet
opotřebení	wear	der Verschleiß
ostrý	sharp	scharf
ostřit	to sharpen	schärfen
povlak	coating	die Beschichtung
povlakovaný	coated	beschichtet
rychlořezná ocel	high-speed steel	der Schnellarbeitsstahl
řezná keramika	ceramic cutting material	die Schneidkeramik
řezný materiál	cutting material	der Schneidstoff
řezný nástroj	cutting tool	das Zerspanungswerkzeug
slinutý karbid ve škole také tvrdokov nebo SK	cemented carbide	das Hartmetall
trvanlivost nástroje	tool life	die Standzeit
tupý	blunt AmE i dull	stumpf

8

NÁSTROJE A BŘIT

Destičky, držáky a geometrie břitu

Vyměnitelné destičky, jejich tvary, úhly řezného klínu a slova kolem třísky.

Česky	Anglicky	Německy
břit	cutting edge	die Schneide
čelo	rake face	die Spanfläche
držák s destičkou	clamping holder	der Klemmhalter
hlavní břit	major cutting edge	die Hauptschneide
hřbet	flank	die Freifläche
krátká tříska	short chip	der Kurzspan
odvod třísky	chip disposal	die Spanabfuhr
podložka destičky	shim	die Unterlegplatte
rádius špičky	corner radius u soustružení často nose radius	der Eckenradius
řezný klín	cutting wedge	der Schneidkeil
směr posuvu	feed direction	die Vorschubrichtung
špička nože	tool corner	die Schneidenecke
tloušťka třísky	thickness of cut	die Spanungsdicke
tvorba třísky	chip formation	die Spanbildung
úhel břitu Značka β (beta)	wedge angle	der Keilwinkel
úhel čela Značka γ (gama)	rake angle	der Spanwinkel
úhel hřbetu Značka α (alfa)	clearance angle také relief angle	der Freiwinkel
úhel nastavení Značka κ (kappa)	entering angle AmE i lead angle (počítá se jinak)	der Einstellwinkel
úhel sklonu ostří Značka λ (lambda)	inclination angle	der Neigungswinkel
upínací šroub destičky	clamping screw	die Spannschraube
utvařeč třísky ve škole i utvářeč	chip breaker	der Spanbrecher
vedlejší břit	minor cutting edge	die Nebenschneide
vyměnitelná destička	indexable insert	die Wendeschneidplatte

9

UPÍNÁNÍ A MĚŘENÍ

Upínání

Sklíčidla, čelisti, hroty, kleštiny, svěráky a všechno, co drží obrobek nebo nástroj.

Česky	Anglicky	Německy
čelist	jaw	die Spannbacke
čtyřčelisťové sklíčidlo	four-jaw chuck	das Vierbackenfutter
házení	runout	der Rundlauffehler

Česky	Anglicky	Německy
hrot	centre (BrE), center (AmE)	die Zentrierspitze
kleština	collet	die Spannzange
kleštinový držák	collet chuck	das Spannzangenfutter
klíč ke sklíčidlu	chuck key	der Futterschlüssel
lícní deska	faceplate	die Planscheibe
luneta	steady rest	die Lünette
otočný hrot	live centre (BrE), live center (AmE)	die mitlaufende Körnerspitze
přípravek	fixture vrtací přípravek je jig	die Vorrichtung
sklíčidlo	chuck	das Spannfutter
strojní svěrák	machine vice (BrE), machine vise (AmE)	der Maschinenschraubstock
svěrák	vice (BrE), vise (AmE)	der Schraubstock
tahový čep	pull stud také retention knob	der Anzugsbolzen
tříčelisťové sklíčidlo	three-jaw chuck	das Dreibackenfutter
unášecí srdce	lathe dog	das Drehherz
unášeč	driver	der Mitnehmer
upínací síla	clamping force	die Spannkraft
upínací trn	mandrel	der Spanndorn
upínání	clamping	das Spannen
upínka	clamping claw v dílně i strap clamp	die Spannpratze
upnout	to clamp	spannen
ustavit	to align	ausrichten
utáhnout	to tighten	anziehen
uvolnit	to loosen	lösen

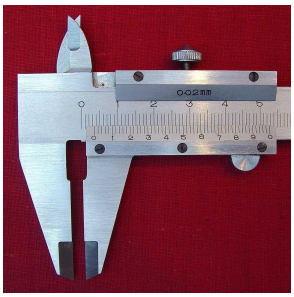
UPÍNÁNÍ A MĚŘENÍ

10 Měření a měřidla

Od posuvného měřítka přes mikrometr a kalibry až po dotykovou sondu.

Česky	Anglicky	Německy
aretace	thimble lock	die Feststelleinrichtung
aretační šroub	locking screw	die Feststellschraube
bubínek	thimble	die Skalentrommel
dobrá strana kalibru	go side	die Gutseite
dotyková sonda	touch probe	der Messtaster
důlčík	centre punch (BrE), center punch (AmE)	der Körner
dutinoměr	bore gauge	das Innenmessgerät
hloubkoměr	depth rod	die Tiefenmessstange
chyba měření	measurement error	der Messfehler
jezdec	slider	der Schieber
kalibr	gauge (BrE), gage (AmE)	die Lehre
koncové měrky	gauge blocks	die Endmaße (Pl.)
kontrola	inspection	die Prüfung

Česky	Anglicky	Německy
kroužkový kalibr	ring gauge	der Lehrring
magnetický stojan	magnetic stand	das Magnetstativ
měření	measurement	die Messung
měřicí vřeteno	measuring spindle	die Messspindel
měřidlo	measuring instrument	das Messgerät
měřit	to measure	messen
mezní kalibr	limit gauge	die Grenzlehre
mikrometr	micrometer	die Messschraube Mikrometer je v dílně obvykle jednotka µm
nádrh výškoměr s rýsovací jehlou	height gauge	der Höhenreißer
nonius	vernier	der Nonius
ocelové pravítko	steel ruler	das Stahllineal
orýsování	marking out	das Anreißen
páčkový úchylkoměr	dial test indicator	das Fühlhebelmessgerät
paralaxa	parallax	die Parallaxe
pevný dotek	anvil	der Amboss
posuvné měřítko	calliper (BrE), caliper (AmE)	der Messschieber hovorově die Schieblehre
protokol o měření	measurement report	das Messprotokoll
rádiusová šablona	radius gauge	die Radiuslehre
rýsovací deska	surface plate	die Anreißplatte
rýsovací jehla	scriber	die Reißnadel
řehtačka	ratchet	die Ratsche
souřadnicový měřicí stroj	coordinate measuring machine	die Koordinatenmessmaschine
spárové měrky	feeler gauge	die Fühlerlehre
třmen	frame	der Bügel
třmenový kalibr	snap gauge	die Rachenlehre
třmenový mikrometr	outside micrometer	die Bügelmessschraube
úhelník	try square	der Anschlagwinkel
úhloměr	protractor	der Winkelmesser
úchylkoměr	dial indicator BrE i dial gauge	die Messuhr
válečkový kalibr	plug gauge	der Lehrdorn
vnější čelisti	outside jaws	die Außenmessschenkel (Pl.)
vnitřní čelisti	inside jaws	die Innenmessschenkel (Pl.)
vnitřní mikrometr	inside micrometer	die Innenmessschraube
vynulovat	to zero	nullen
závitová šablona	screw pitch gauge	die Gewindeschablone
závitový kalibr	thread gauge	die Gewindelehre
zmetková strana kalibru	no-go side	die Ausschussseite

Obr. 10.1 Posuvné měřítko (caliper, der Messschieber) a třmenový mikrometr (outside micrometer, die Bügelmessschraube).
Vlastník obrázku: vlevo ArtMechanic, Wikimedia Commons, licence CC BY-SA 3.0, https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Messschieber.jpg; vpravo Lucasbosch, Wikimedia Commons, licence CC BY-SA 3.0, https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Mahr_Micromar_40A_0–25_mm_Micrometer.jpg

11

UPÍNÁNÍ A MĚŘENÍ

Tolerance, povrch a výkres

Rozměry, uložení, geometrické tolerance, drsnost a slova, která najdeš na výkrese.

Tolerance a jakost povrchu

Česky	Anglicky	Německy
dolní mezní rozměr	lower limit of size	das Mindestmaß
dolní mezní úchylka	lower deviation	das untere Abmaß
drsnost povrchu	surface roughness	die Oberflächenrauheit
geometrická tolerance	geometric tolerance	die Form- und Lagetoleranz
horní mezní rozměr	upper limit of size	das Höchstmaß
horní mezní úchylka	upper deviation	das obere Abmaß
jakost povrchu	surface finish	die Oberflächengüte
jednotná díra	hole-basis system	die Einheitsbohrung
jednotný hřídel	shaft-basis system	die Einheitswelle
jmenovitý rozměr	nominal size	das Nennmaß
kolmost	perpendicularity	die Rechtwinkligkeit
kruhovitost	roundness	die Rundheit
kuželovitost	conicity	die Konizität
předepsaný rozměr	specified size	das Sollmaß
přechodné uložení	transition fit	die Übergangspassung
přesah	interference	das Übermaß
přímost	straightness	die Geradheit
rovinnost	flatness	die Ebenheit
rovnoběžnost	parallelism	die Parallelität
skutečný rozměr	actual size	das Istmaß
souosost	coaxiality	die Koaxialität

Česky	Anglicky	Německy
střední aritmetická úchylka profilu Značka Ra	arithmetic average roughness	der arithmetische Mittenrauwert
tolerance	tolerance	die Toleranz
toleranční pole	tolerance zone	das Toleranzfeld
toleranční stupeň Značka IT	international tolerance grade	der Grundtoleranzgrad
uložení	fit	die Passung
uložení s přesahem	interference fit	die Übermaßpassung
uložení s vůlí	clearance fit	die Spielpassung
válcovitost	cylindricity	die Zylinderform
vůle	clearance	das Spiel

Výkres a kóty

Česky	Anglicky	Německy
délka	length	die Länge
hloubka	depth	die Tiefe
hrana	edge	die Kante
kóta	dimension	das Maß
kótovací čára	dimension line	die Maßlinie
kótovat	to dimension	bemaßen
kusovník	parts list také bill of materials	die Stückliste
měřítko výkresu	scale	der Maßstab
norma	standard	die Norm
osa na výkrese	centre line (BrE), center line (AmE)	die Mittellinie
plocha	surface	die Fläche
pohled	view	die Ansicht
poloměr v dílně rádius	radius	der Radius
popisové pole ve škole i rozpiska	title block	das Schriftfeld
průměr	diameter	der Durchmesser
řez	section	der Schnitt
sestavný výkres	assembly drawing	die Zusammenbauzeichnung
součást	part	das Bauteil
sražení	chamfer	die Fase
šířka	width	die Breite
šrafování	hatching	die Schraffur
tloušťka	thickness	die Dicke
úhel	angle	der Winkel
výkres	drawing	die Zeichnung
vynášecí čára	extension line	die Maßhilfslinie
výrobní výkres	production drawing	die Fertigungszeichnung
výška	height	die Höhe
zaoblení	fillet	die Rundung

12

MATERIÁL A ŘÍZENÍ

Materiály a tepelné zpracování

Oceli, litiny, neželezné kovy, jejich vlastnosti a co se s nimi děje v peci.

Materiály

Česky	Anglicky	Německy
atest	inspection certificate	das Abnahmeprüfzeugnis
automatová ocel	free-cutting steel	der Automatenstahl
bronz	bronze	die Bronze
hliník	aluminium (BrE), aluminum (AmE)	das Aluminium
hořčík	magnesium	das Magnesium
houževnatost	toughness	die Zähigkeit
hustota	density	die Dichte
chrom	chromium	das Chrom
konstrukční ocel	structural steel	der Baustahl
koroze	corrosion	die Korrosion
korozivzdorná ocel	stainless steel	der nichtrostende Stahl
kov	metal	das Metall
křehkost	brittleness	die Sprödigkeit
legovaná ocel	alloy steel	der legierte Stahl
legující prvek	alloying element	das Legierungselement
litina	cast iron	das Gusseisen
materiál	material	der Werkstoff
měď	copper	das Kupfer
mez kluzu	yield strength	die Streckgrenze
mosaz	brass	das Messing
nelegovaná ocel	non-alloy steel	der unlegierte Stahl
obrobitelnost	machinability	die Zerspanbarkeit
ocel	steel	der Stahl
ocelolitina	cast steel	der Stahlguss
pevnost	strength	die Festigkeit
pevnost v tahu	tensile strength	die Zugfestigkeit
plast	plastic	der Kunststoff
slitina	alloy	die Legierung
svařitelnost	weldability	die Schweißbarkeit
šedá litina	grey cast iron (BrE), gray cast iron (AmE)	das Gusseisen mit Lamellengraphit hovorově der Grauguss
tažnost	elongation at fracture	die Bruchdehnung
tepelná vodivost	thermal conductivity	die Wärmeleitfähigkeit
titan	titanium	das Titan
tvárná litina	ductile iron	das Gusseisen mit Kugelgraphit hovorově der Sphäroguss
tvrdost	hardness	die Härte
uhlík	carbon	der Kohlenstoff
vlastnosti	properties	die Eigenschaften (Pl.)

Česky	Anglicky	Německy
wolfram	tungsten	das Wolfram
zkouška rázem v ohybu	Charpy impact test	der Kerbschlagbiegeversuch
zkouška tahem	tensile test	der Zugversuch
zkouška tvrdosti	hardness test	die Härteprüfung
železo	iron	das Eisen

Tepelné zpracování

Česky	Anglicky	Německy
austenit	austenite	der Austenit
cementace	carburizing BrE i carburising	das Aufkohlen
cementit	cementite	der Zementit
deformace po kalení	distortion	der Verzug
diagram železo-uhlík	iron-carbon diagram	das Eisen-Kohlenstoff-Diagramm
ferit	ferrite	der Ferrit
grafit	graphite	der Graphit
indukční kalení	induction hardening	das Induktionshärten
kalení	hardening	das Härten
kalicí prostředí	quenching medium	das Abschreckmittel
kalitelnost	hardenability	die Härtbarkeit
martenzit	martensite	der Martensit
nitridace	nitriding	das Nitrieren
normalizační žíhání	normalizing	das Normalglühen
okuje	scale	der Zunder
pec	furnace	der Ofen
perlit	pearlite	der Perlit
pnutí	stress	die Spannung stejné slovo znamená i elektrické napětí
popouštění	tempering	das Anlassen
povrchové kalení	surface hardening	das Randschichthärten
prudké ochlazení	quenching	das Abschrecken
rekrystalizační žíhání	recrystallization annealing	das Rekristallisationsglühen
struktura	microstructure	das Gefüge
tepelné zpracování	heat treatment	die Wärmebehandlung
teplota kalení	hardening temperature	die Härtetemperatur
trhlina	crack	der Riss
tvrdost podle Brinella	Brinell hardness	die Brinellhärte
tvrdost podle Rockwella	Rockwell hardness	die Rockwellhärte
tvrdost podle Vickerse	Vickers hardness	die Vickershärte
výdrž na teplotě	holding time	die Haltezeit
zušlechťování	quenching and tempering	das Vergüten
žíhání	annealing	das Glühen
žíhání ke snížení pnutí	stress relieving	das Spannungsarmglühen
žíhání naměkko	soft annealing	das Weichglühen

MATERIÁL A ŘÍZENÍ

13 CNC a programování

Obecné pojmy číslicového řízení, které platí na každém stroji.

Česky	Anglicky	Německy
absolutní programování G90	absolute programming	das Absolutmaß
adresa	address	die Adresse
automatický provoz	automatic mode	der Automatikbetrieb
blok	block	der Satz
cyklus	cycle	der Zyklus
číslicové řízení	numerical control	die numerische Steuerung
délková korekce	tool length offset	die Werkzeuglängenkorrektur
dopravník třísek	chip conveyor	der Späneförderer
dráha nástroje	tool path	die Werkzeugbahn
kolize	collision v dílně i crash	die Kollision
konec programu	end of program	das Programmende
konstantní řezná rychlost	constant cutting speed	die konstante Schnittgeschwindigkeit
kontura	contour	die Kontur
korekce nástroje	tool offset	die Werkzeugkorrektur
kruhová interpolace	circular interpolation	die Kreisinterpolation
lineární interpolace	linear interpolation	die Linearinterpolation
najetí na referenci	machine zero return	die Referenzfahrt
nulový bod	zero point	der Nullpunkt
nulový bod obrobku	workpiece zero point	der Werkstücknullpunkt
nulový bod stroje	machine zero point	der Maschinennullpunkt
oblouk	arc	der Kreisbogen
odměřování	position measuring system	das Wegmesssystem
osa	axis	die Achse
podprogram	subroutine také subprogram	das Unterprogramm
pomocná funkce M funkce, EN: M-code	auxiliary function	die Zusatzfunktion
posunutí nulového bodu	zero offset	die Nullpunktverschiebung
program	program BrE mimo počítače programme	das Programm
programování	programming	das Programmieren
přímka	straight line	die Gerade
přípravná funkce G funkce, EN: G-code	preparatory function	die Wegbedingung
přírůstkové programování G91	incremental programming	das Kettenmaß
referenční bod	reference point	der Referenzpunkt
ruční provoz	manual mode	der Handbetrieb
rychloposuv	rapid traverse	der Eilgang
řídicí systém	control system	die Steuerung
seřizovací list	tooling sheet	das Einrichteblatt
simulace	simulation	die Simulation

Česky	Anglicky	Německy
souřadnice	coordinate	die Koordinate
souřadnicový systém	coordinate system	das Koordinatensystem
start programu	program start tlačítko cycle start	der Programmstart
vrtací cyklus	drilling cycle	der Bohrzyklus
zkušební chod	dry run	der Probelauf

PROVOZ DÍLNY

14 Chlazení a údržba

Kapaliny, mazání, péče o stroj a odpady.

Česky	Anglicky	Německy
čištění	cleaning	die Reinigung
emulze	emulsion	die Emulsion
hydraulický olej	hydraulic oil	das Hydrauliköl
chladicí kapalina	coolant	das Kühlmittel
chlazení	cooling	die Kühlung
ložisko	bearing	das Lager stejné slovo znamená i sklad
mazání	lubrication	die Schmierung
maznice	grease nipple (BrE), grease fitting (AmE)	der Schmiernippel
minimální mazání Zkratka EN: MQL, DE: MMS	minimum quantity lubrication	die Minimalmengenschmierung
obrábění za sucha	dry machining	die Trockenbearbeitung
odpad	waste	der Abfall
odsávání	extraction	die Absaugung
oprava	repair	die Reparatur
plastické mazivo	grease	das Schmierfett
porucha	breakdown	die Störung
refraktometr	refractometer	das Refraktometer
řezná kapalina	cooling lubricant obecně cutting fluid	der Kühlschmierstoff zkratka KSS
řezný olej	cutting oil	das Schneidöl
těsnění	seal	die Dichtung
tlakový vzduch	compressed air	die Druckluft
tryska	nozzle	die Düse
tuhost	rigidity	die Steifigkeit
údržba	maintenance	die Wartung
vnitřní chlazení	internal cooling	die Innenkühlung
vůle v posuvu	backlash	das Umkehrspiel
výměna oleje	oil change	der Ölwechsel

PROVOZ DÍLNY

15 Bezpečnost a osobní ochrana

Ochranné pomůcky, nouzové prvky, značky a rizika v dílně.

Česky	Anglicky	Německy
bezpečnost práce	occupational safety	die Arbeitssicherheit
blokování dveří	door locking	die Türverriegelung
elektrické napětí	voltage	die Spannung
hasicí přístroj	fire extinguisher	der Feuerlöscher
hluk	noise	der Lärm
chrániče sluchu	hearing protection	der Gehörschutz
lékárnička	first aid kit	der Verbandskasten
nebezpečí	danger	die Gefahr
nouzové zastavení	emergency stop	der Not-Halt často i der Not-Aus
ochranné brýle	safety glasses	die Schutzbrille
ochranný krém	barrier cream	die Hautschutzcreme
osobní ochranné prostředky Zkratka EN: PPE, DE: PSA	personal protective equipment	die persönliche Schutzausrüstung
popálení	burn	die Verbrennung
požár	fire	der Brand
pracovní obuv	safety shoes	die Sicherheitsschuhe (Pl.)
pracovní oděv	workwear	die Arbeitskleidung
provozní řád	operating instructions	die Betriebsanweisung
první pomoc	first aid	die Erste Hilfe
příkazová značka	mandatory sign	das Gebotszeichen
rozvaděč	control cabinet	der Schaltschrank
rukavice	gloves	die Handschuhe (Pl.)
řezná rána	cut	die Schnittwunde
šperky	jewellery (BrE), jewelry (AmE)	der Schmuck
únikový východ	emergency exit	der Notausgang
úraz	injury	die Verletzung
výstražná značka	warning sign	das Warnzeichen
zákazová značka	prohibition sign	das Verbotszeichen
zásah elektrickým proudem	electric shock	der Stromschlag

PROVOZ DÍLNY

16 Závady a zmetky

Co se při obrábění může pokazit a jak se tomu říká.

Česky	Anglicky	Německy
chvění	chatter	das Rattern
chyba	error	der Fehler

Česky	Anglicky	Německy
nadměrečný rozměr	oversize	das Übermaß stejné slovo znamená i přesah u uložení
náprava	corrective measure	die Abhilfe
nárůstek	built-up edge zkratka BUE	die Aufbauschneide
nesouosost	misalignment	der Achsversatz
opotřebení hřbetu	flank wear	der Freiflächenverschleiß
opotřebení výmolem	crater wear	der Kolkverschleiß
otřep	burr	der Grat
podměrečný rozměr	undersize	das Untermaß
průhyb	deflection	die Durchbiegung
přehřátí	overheating	die Überhitzung
přepracování	rework	die Nacharbeit
příčina	cause	die Ursache
stopy po chvění	chatter marks	die Rattermarken (Pl.)
výmol	crater	der Kolk
zadření	seizing	das Fressen
závada	defect	der Mangel
zlomení nástroje	tool breakage	der Werkzeugbruch
zmetek	reject také scrap part	der Ausschuss

PROVOZ DÍLNY

17 Nářadí, montáž a polotovary

Ruční nářadí, šrouby a spoje, tváření a hutní polotovary, ze kterých se díly vyrábějí.

Dílenské nářadí a montáž

Česky	Anglicky	Německy
kladivo	hammer	der Hammer
kleště	pliers	die Zange
klíč na vnitřní šestihran	Allen key (BrE), Allen wrench (AmE)	der Innensechskantschlüssel
kolík	pin	der Stift
kotoučová pila	circular saw	die Kreissäge
matice	nut	die Mutter
momentový klíč	torque wrench	der Drehmomentschlüssel
montáž	assembly	die Montage
nůžky na plech	tin shears	die Blechschere
ohraňovací lis	press brake	die Abkantpresse
ohýbačka	bending machine	die Biegemaschine
ohýbání	bending	das Biegen
pákové nůžky	lever shears	die Hebelschere
pásová pila	band saw	die Bandsäge
pero	key	die Passfeder

Česky	Anglicky	Německy
pilník	file	die Feile
podložka	washer	die Unterlegscheibe
pojistný kroužek	retaining ring	der Sicherungsring
ruční nářadí	hand tools	das Handwerkzeug
ruční pila na kov	hacksaw	die Bügelsäge
řezání pilou	sawing	das Sägen
sekáč	chisel	der Meißel
stranový klíč	spanner (BrE), wrench (AmE)	der Schraubenschlüssel
šroub	screw šroub s maticí často bolt	die Schraube
šroub s šestihrannou hlavou	hexagon head screw	die Sechskantschraube
šroub s vnitřním šestihranem	hexagonal socket cap screw	die Zylinderschraube mit Innensechskant
šroubovák	screwdriver	der Schraubendreher
utahovací moment	tightening torque	das Anzugsdrehmoment

Hutnické polotovary

Česky	Anglicky	Německy
čtyřhranná tyč	square bar	der Vierkantstahl
dělení na délku	cut to length	das Ablängen
kruhová tyč	round bar	der Rundstahl
odlitek	casting	das Gussteil
plech	sheet metal	das Blech
plochá tyč	flat bar	der Flachstahl
polotovar	semi-finished product	das Halbzeug
profil	section	das Profil
přířez	blank	der Zuschnitt
slévárenská kůra	casting skin	die Gusshaut
tažený za studena	cold-drawn	kaltgezogen
tlustý plech	plate	das Grobblech
trubka	tube potrubní trubka je pipe	das Rohr
tyč	bar	die Stange
válcování	rolling	das Walzen
válcovaný za tepla	hot-rolled	warmgewalzt

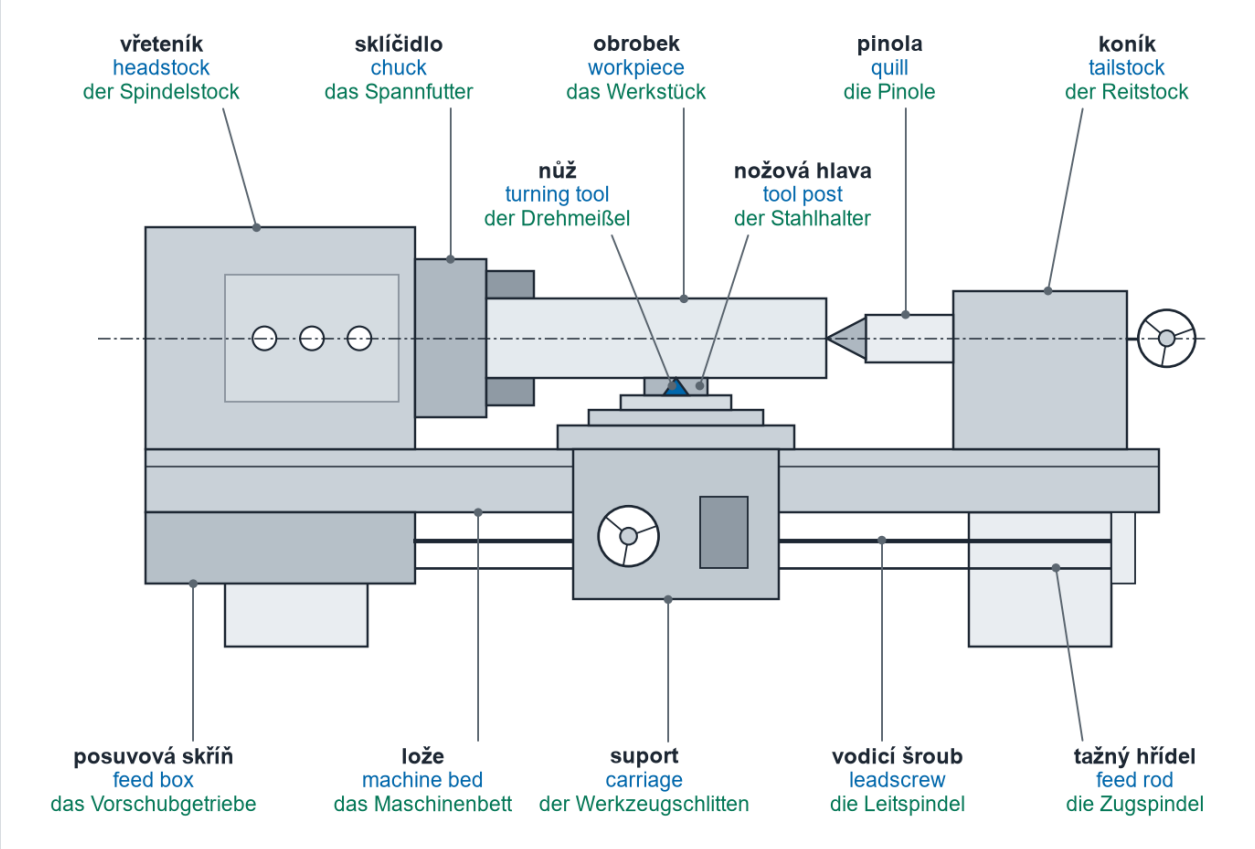

OBRÁZKY A ŘEČ

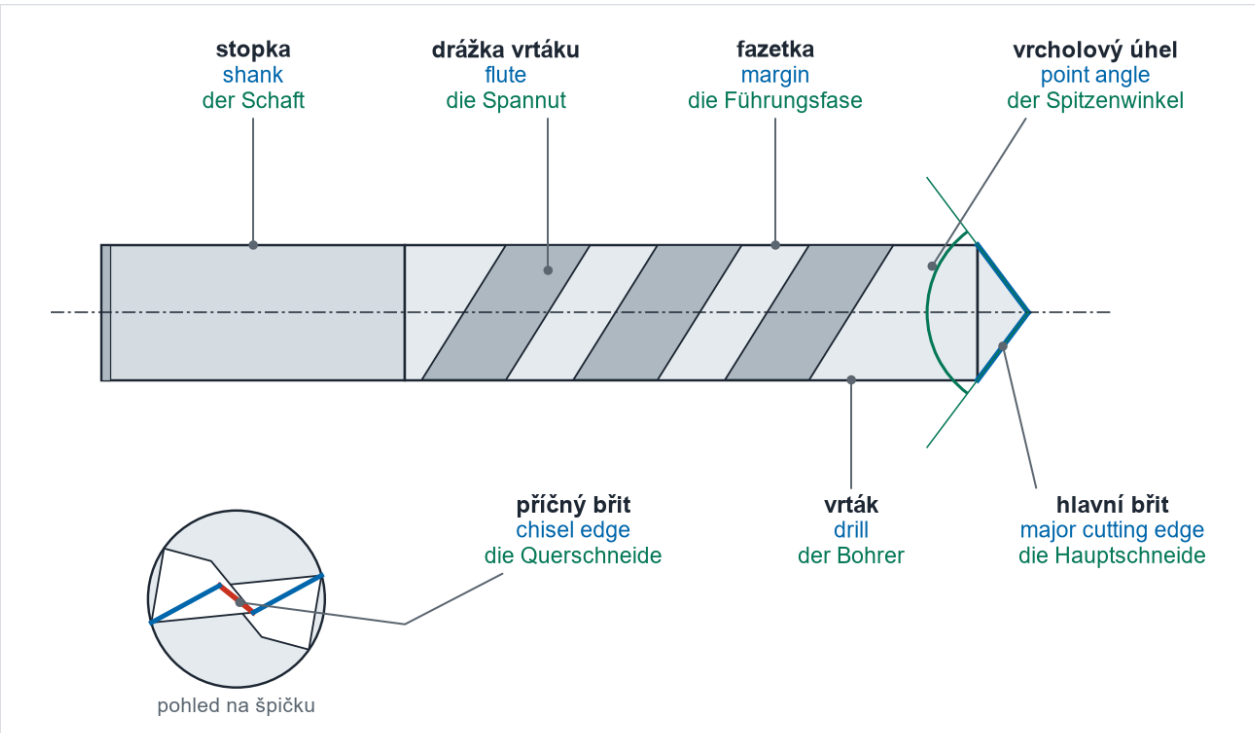
18 Popsané obrázky

Deset schémat. Každá část má popisek česky, anglicky a německy.

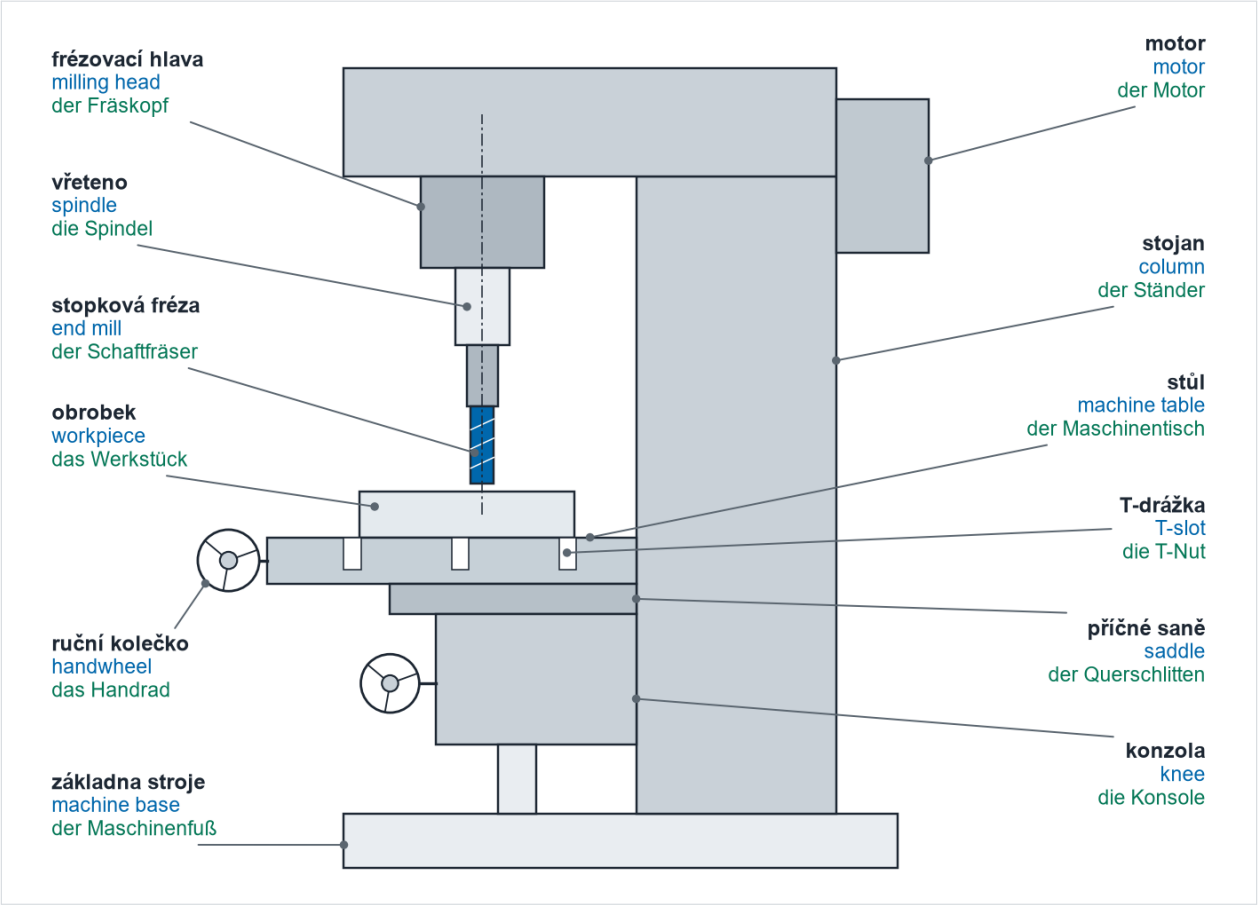
Každý popisek má tři řádky: **tučně česky**, modře anglicky a zeleně německy. Obrázky jsou schémata, skutečný stroj se může lišit. Slova jsou stejná jako v tematických kapitolách, takže si je můžeš dohledat i s poznámkou.

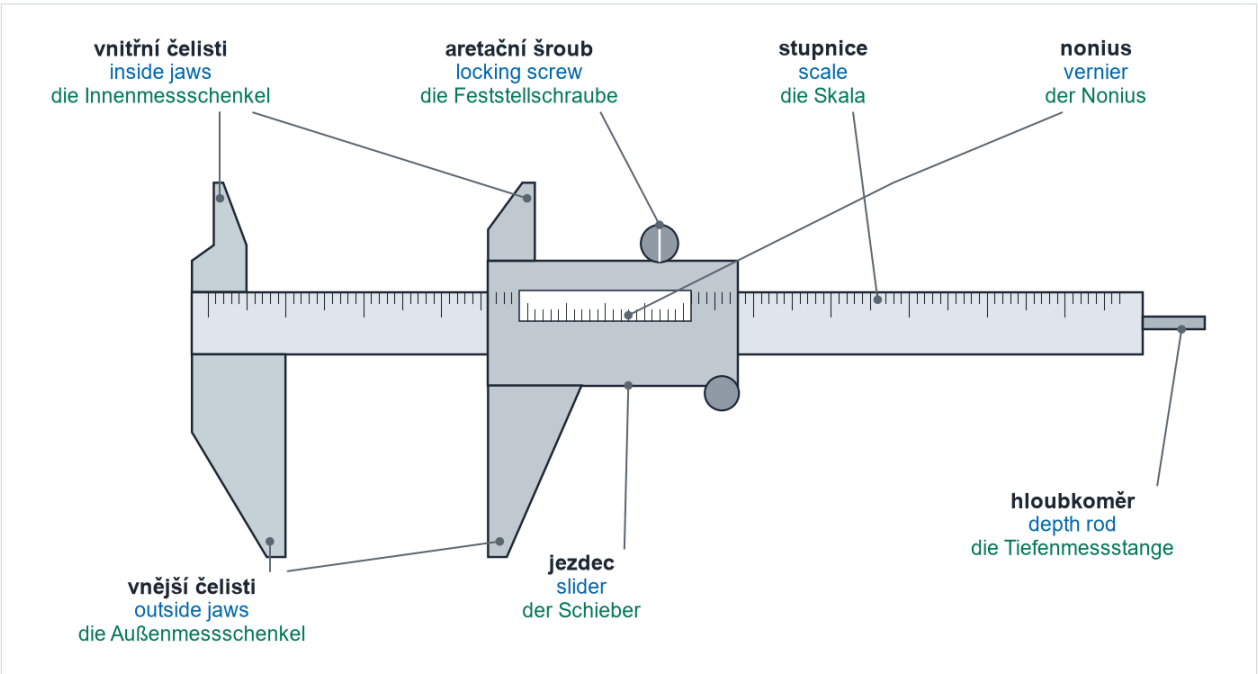

Obr. 18.1 Hrotový soustruh (centre lathe, die Spitzendrehmaschine).

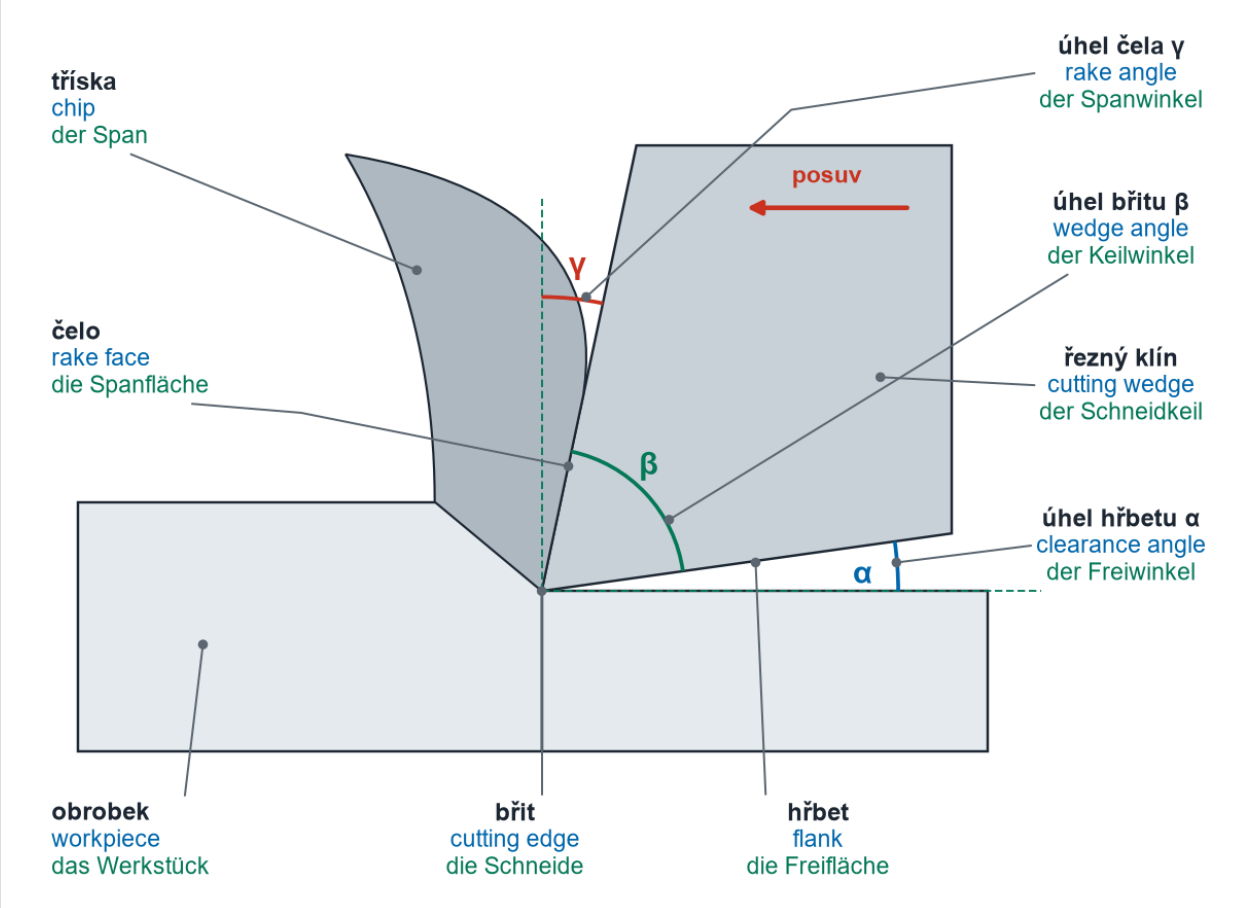

Obr. 18.2 Šroubovitý vrták (twist drill, der Spiralbohrer) z boku a pohled na špičku.

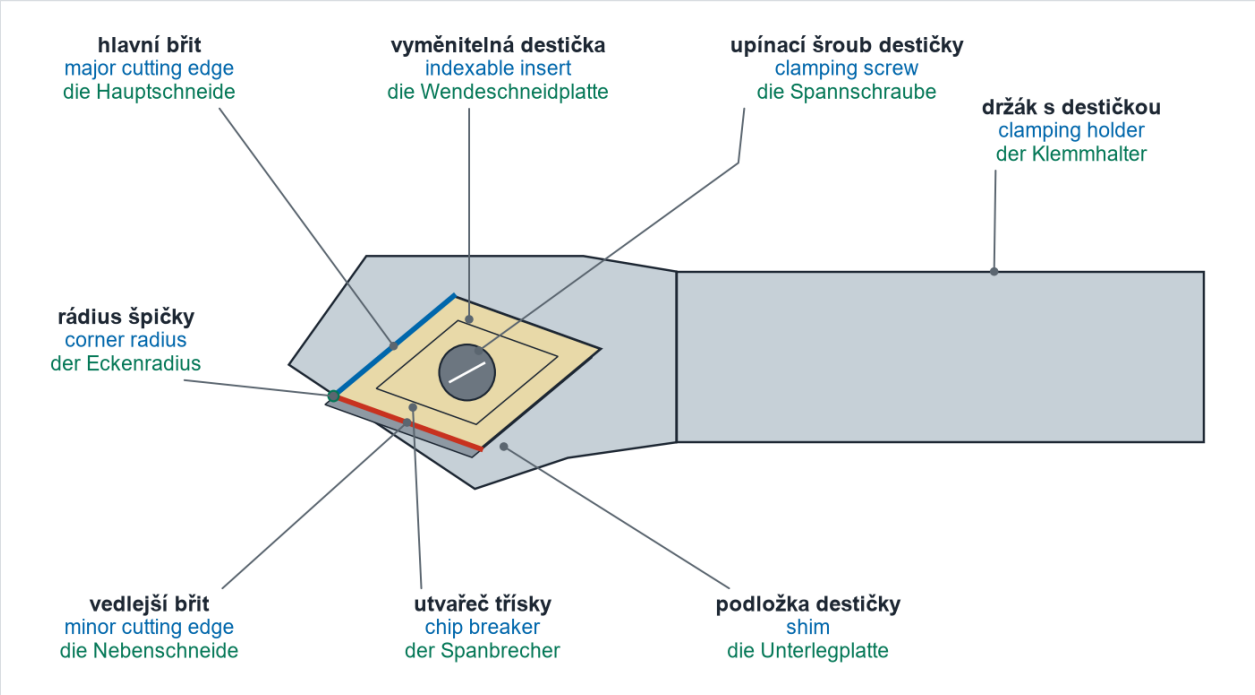

Obr. 18.3 Konzolová svislá frézka (knee-type milling machine, die Konsolfräsmaschine).

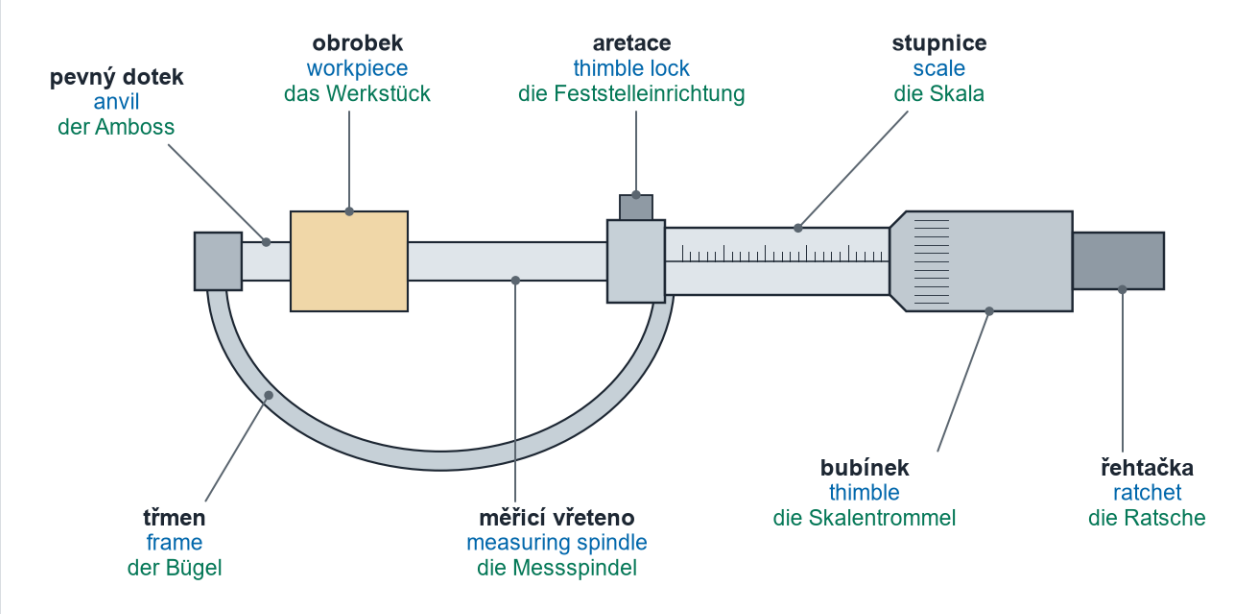

Obr. 18.4 Posuvné měřítko (caliper, der Messschieber).

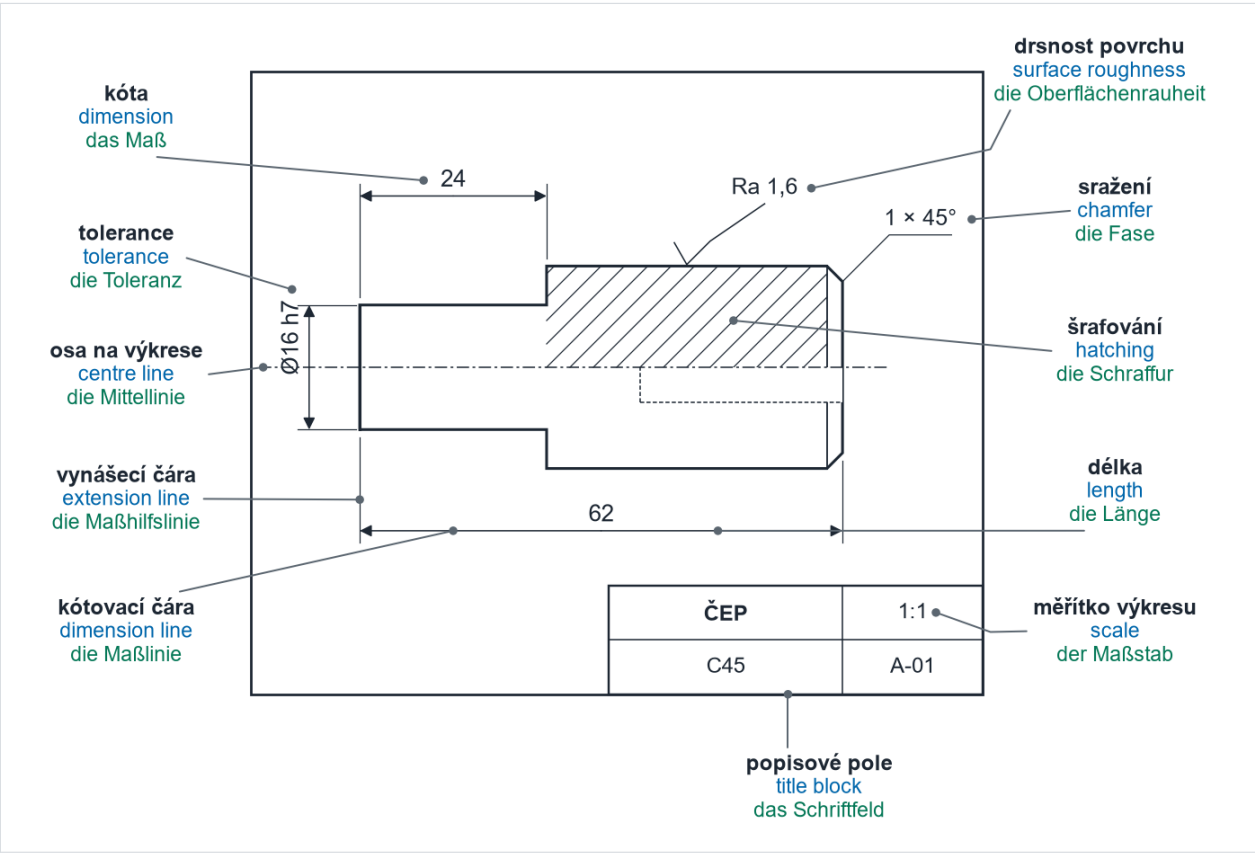

Obr. 18.5 Řezný klín při soustružení a jeho úhly. Pohled v řezu.

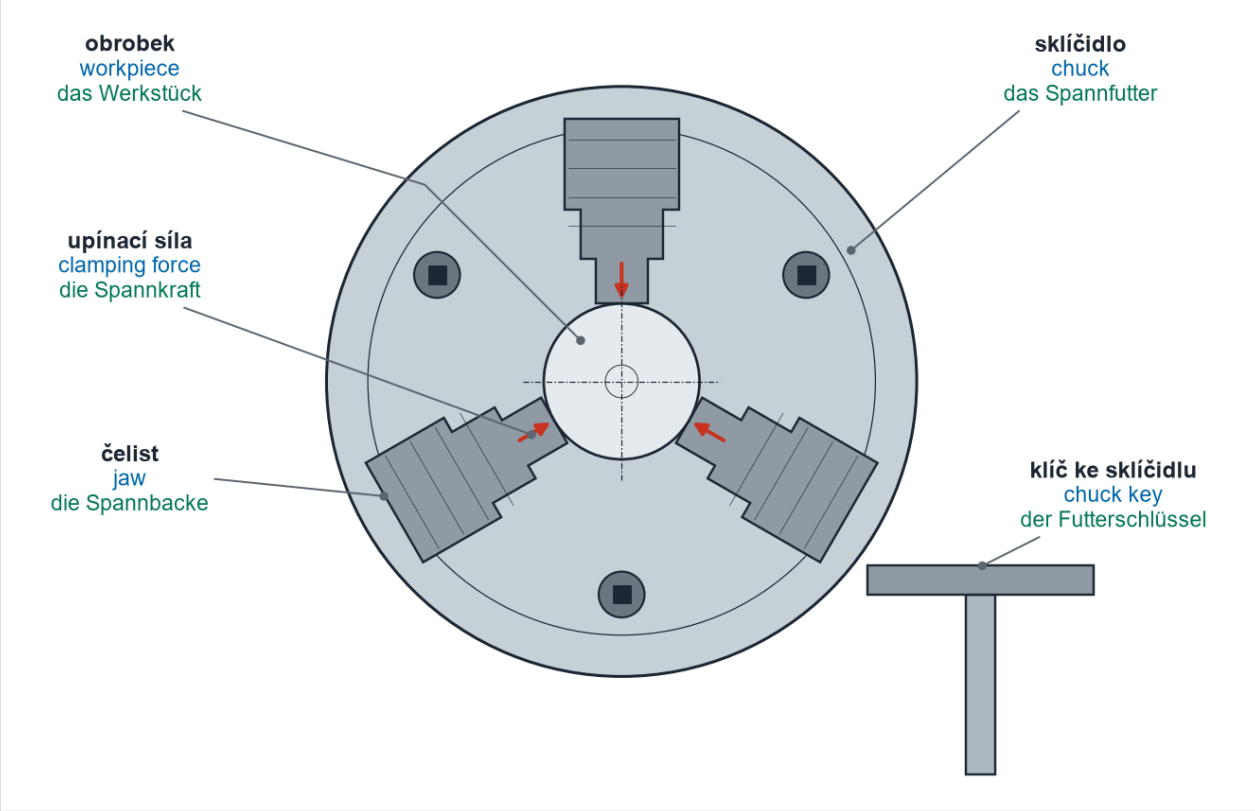

Obr. 18.6 Držák s vyměnitelnou destičkou, pohled shora.

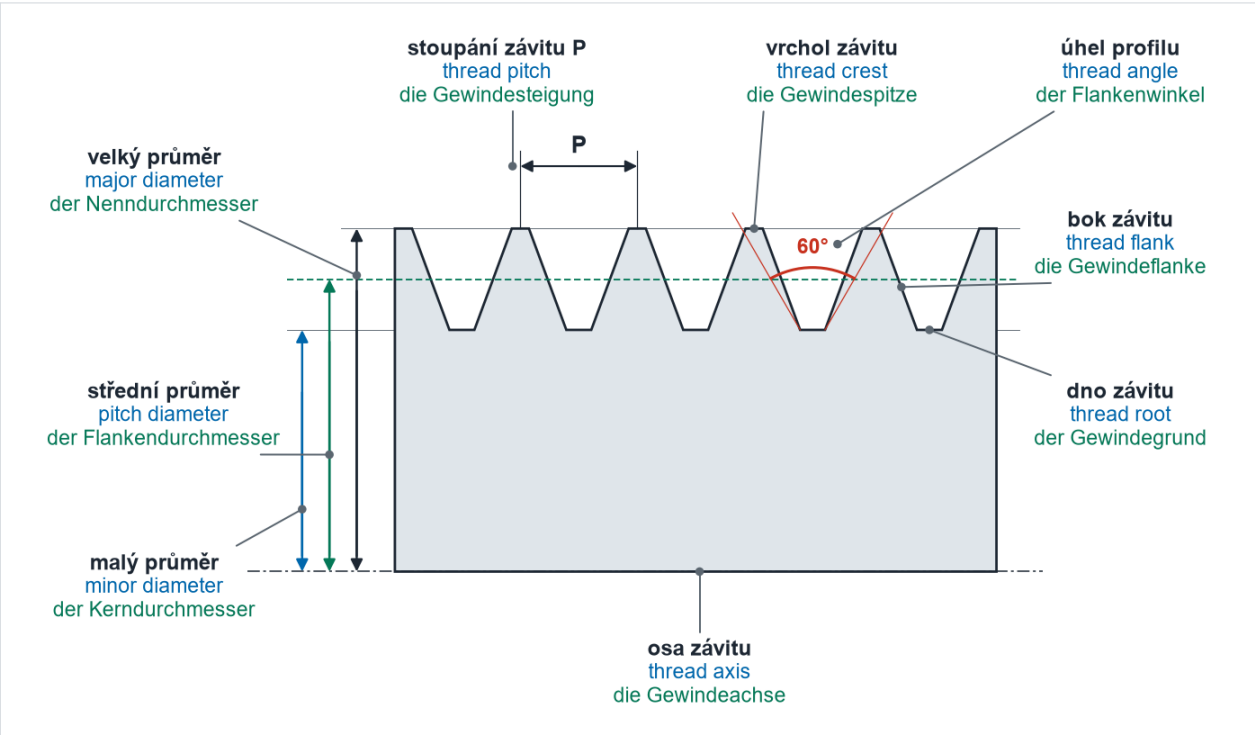

Obr. 18.7 Třmenový mikrometr (outside micrometer, die Bügelmessschraube).

Obr. 18.8 Výrobní výkres čepu. Rozměry a popisové pole jsou jen ukázka.

Obr. 18.9 Tříčelisťové sklíčidlo zepředu (three-jaw chuck, das Dreibackenfutter) a klíč.

Obr. 18.10 Profil metrického závitu, úhel profilu 60°.

19

OBRÁZKY A ŘEČ

Fráze v dílně

Věty, které opravdu potřebuješ u stroje a v rozhovoru se zahraničním mistrem.

V němčině se pokyny v dílně často říkají infinitivem, například **Maschine anhalten!**. Působí věcně a hodí se k návodům. Se zahraničním mistrem mluv vykáním, tedy **Sie**. V angličtině se vykání nerozlišuje, zdvořile zní **please** a **could you**.

> **POZOR**
> Česky a německy se píše desetinná čárka: 0,02. Anglicky se píše desetinná tečka: 0.02. Čárka v anglickém čísle odděluje tisíce: 1,500 rpm znamená tisíc pět set otáček. Zápis si proto vždy ověř v jednotkách.

Stroj a bezpečnost

Česky	Anglicky	Německy
Zastav stroj!	Stop the machine!	Maschine anhalten!
Stiskni nouzové zastavení!	Hit the emergency stop!	Not-Halt drücken!
Pozor!	Watch out!	Achtung!
Nesahej dovnitř!	Keep your hands out!	Nicht hineingreifen!
Zavři dveře.	Close the door.	Tür schließen.
Nasaď si ochranné brýle.	Put on your safety glasses.	Schutzbrille aufsetzen.
U stroje nenos rukavice.	Do not wear gloves at the machine.	An der Maschine keine Handschuhe tragen.
Svaž si vlasy.	Tie your hair back.	Haare zusammenbinden.
Sundej si prsten a hodinky.	Take off your ring and watch.	Ring und Uhr abnehmen.
Počkej, až se vřeteno zastaví.	Wait until the spindle stops.	Warten, bis die Spindel steht.
Třísky odstraňuj jen háčkem.	Remove chips with a hook only.	Späne nur mit einem Haken entfernen.
Vytáhni klíč ze sklíčidla.	Take the key out of the chuck.	Schlüssel aus dem Futter ziehen.
Kde je lékárnička?	Where is the first aid kit?	Wo ist der Verbandskasten?
Někdo se zranil. Zavolej pomoc.	Someone is hurt. Call for help.	Jemand ist verletzt. Hilfe holen.

Seřízení a program

Česky	Anglicky	Německy
Kde je nulový bod?	Where is the zero point?	Wo ist der Nullpunkt?
Nastav nulový bod obrobku.	Set the workpiece zero.	Werkstücknullpunkt setzen.
Upni obrobek.	Clamp the workpiece.	Werkstück spannen.
Je obrobek pevně upnutý?	Is the workpiece clamped firmly?	Ist das Werkstück fest gespannt?
Vyměň nástroj.	Change the tool.	Werkzeug wechseln.
Který nástroj mám použít?	Which tool should I use?	Welches Werkzeug soll ich nehmen?
Jaké otáčky mám nastavit?	What spindle speed should I set?	Welche Drehzahl soll ich einstellen?
Jaký je posuv?	What is the feed?	Wie hoch ist der Vorschub?
Sniž otáčky.	Reduce the spindle speed.	Drehzahl verringern.
Zvyš posuv.	Increase the feed.	Vorschub erhöhen.
Zapni chlazení.	Turn on the coolant.	Kühlung einschalten.
Spusť simulaci.	Run the simulation.	Simulation starten.
Zkontroluj korekci nástroje.	Check the tool offset.	Werkzeugkorrektur prüfen.
Program skončil s chybou.	The program stopped with an error.	Das Programm ist mit einem Fehler abgebrochen.
Došlo ke kolizi.	There was a collision.	Es gab eine Kollision.
Nástroj je tupý.	The tool is blunt.	Das Werkzeug ist stumpf.
Destička je vyštípnutá.	The insert is chipped.	Die Wendeschneidplatte ist ausgebrochen.
Otoč destičku.	Index the insert.	Wendeschneidplatte wenden.
Nástroj se chvěje.	The tool is chattering.	Das Werkzeug rattert.

Měření a rozměr

Česky	Anglicky	Německy
Díl je podměrečný o 0,02.	The part is 0.02 mm undersize.	Das Teil hat 0,02 mm Untermaß.
Díl je nadměrečný o 0,05.	The part is 0.05 mm oversize.	Das Teil hat 0,05 mm Übermaß.
Rozměr je v toleranci.	The dimension is within tolerance.	Das Maß liegt innerhalb der Toleranz.
Rozměr je mimo toleranci.	The dimension is out of tolerance.	Das Maß liegt außerhalb der Toleranz.
Změř průměr mikrometrem.	Measure the diameter with a micrometer.	Durchmesser mit der Messschraube messen.
Kolik ti to vyšlo?	What did you measure?	Was hast du gemessen?
Uber ještě 0,1 na průměru.	Take another 0.1 mm off the diameter.	Noch 0,1 mm am Durchmesser wegnehmen.
Dobrá strana kalibru musí projít.	The go side of the gauge must pass.	Die Gutseite der Lehre muss durchgehen.
Zmetková strana nesmí projít.	The no-go side must not pass.	Die Ausschussseite darf nicht durchgehen.
Povrch je moc drsný.	The surface is too rough.	Die Oberfläche ist zu rau.
Díl je zmetek.	The part is scrap.	Das Teil ist Ausschuss.

Česky	Anglicky	Německy
Dá se to opravit?	Can it be reworked?	Kann man das nacharbeiten?
První kus je v pořádku.	The first part is OK.	Das erste Teil ist in Ordnung.

Výkres a materiál

Česky	Anglicky	Německy
Máš výkres?	Do you have the drawing?	Hast du die Zeichnung?
Kde je ten rozměr na výkrese?	Where is this dimension on the drawing?	Wo steht dieses Maß in der Zeichnung?
Jaká je tolerance?	What is the tolerance?	Wie groß ist die Toleranz?
Z jakého materiálu je díl?	What material is the part made of?	Aus welchem Werkstoff ist das Teil?
Je to kalené?	Is it hardened?	Ist das gehärtet?
Je to hliník, nebo ocel?	Is this aluminium or steel?	Ist das Aluminium oder Stahl?
Sraz všechny hrany 0,5 × 45°.	Chamfer all edges 0.5 × 45°.	Alle Kanten 0,5 × 45° anfasen.
Odjehli hrany.	Deburr the edges.	Kanten entgraten.
Do kdy to potřebujete?	When do you need it by?	Bis wann brauchen Sie das?

Se zahraničním mistrem

Česky	Anglicky	Německy
Nerozuměl jsem. Můžete to zopakovat?	I did not understand. Could you repeat that, please?	Das habe ich nicht verstanden. Können Sie das bitte wiederholen?
Můžete mi to ukázat?	Could you show me, please?	Können Sie mir das bitte zeigen?
Jak se tomu říká?	What is this called?	Wie heißt das?
Mám hotovo. Můžete to zkontrolovat?	I am finished. Could you check it, please?	Ich bin fertig. Können Sie das bitte prüfen?
Mám problém se strojem.	I have a problem with the machine.	Ich habe ein Problem mit der Maschine.
Udělal jsem chybu.	I made a mistake.	Ich habe einen Fehler gemacht.
Tohle jsem ještě nedělal.	I have not done this before.	Das habe ich noch nicht gemacht.
Smím spustit program?	May I start the program?	Darf ich das Programm starten?
Kde je hlavní vypínač?	Where is the main switch?	Wo ist der Hauptschalter?
Uklidím si pracoviště.	I will clean up my workplace.	Ich räume meinen Arbeitsplatz auf.

20

OBRÁZKY A ŘEČ

Jednotky a zkratky

Značky, zkratky a to, jak se čísla a jednotky čtou nahlas.

Jednotky

Značka	Česky	Anglicky	Německy
mm	milimetr	millimetre (BrE), millimeter (AmE)	der Millimeter
µm	mikrometr	micrometre (BrE), micrometer (AmE)	der Mikrometer
in	palec, 1 in = 25,4 mm	inch	der Zoll
ot/min	otáčky za minutu	revolutions per minute, rpm	Umdrehungen pro Minute, 1/min
m/min	metry za minutu	metres per minute (BrE), meters per minute (AmE)	Meter pro Minute
mm/ot	milimetry na otáčku	millimetres per revolution	Millimeter pro Umdrehung
Nm	newtonmetr	newton metre	der Newtonmeter
MPa	megapascal	megapascal	das Megapascal
°	stupeň úhlu	degree	der Grad
°C	stupeň Celsia	degree Celsius	der Grad Celsius

Anglické zkratky se čtou po písmenech: **rpm** se čte ár-pí-em. Německy se na štítcích běžně píše jen **1/min** nebo **min^{-1}**.

Značky ve vzorcích a na výkrese

Značka	Česky	Anglicky	Německy
vc	řezná rychlost	cutting speed	die Schnittgeschwindigkeit
n	otáčky	spindle speed	die Drehzahl
f	posuv na otáčku	feed per revolution	der Vorschub pro Umdrehung
fz	posuv na zub	feed per tooth	der Zahnvorschub
vf	rychlost posuvu	feed rate	die Vorschubgeschwindigkeit
ap	hloubka řezu	depth of cut	die Schnitttiefe
ae	šířka záběru	width of cut	der Arbeitseingriff
z	počet zubů	number of teeth	die Zähnezahl
d, Ø	průměr	diameter	der Durchmesser
P	stoupání závitu	thread pitch	die Gewindesteigung
Ra	střední aritmetická úchylka profilu	arithmetic average roughness	der arithmetische Mittenrauwert

Značka	Česky	Anglicky	Německy
HRC	tvrdost podle Rockwella, stupnice C	Rockwell hardness, C scale	die Rockwellhärte, Skala C
HB	tvrdost podle Brinella	Brinell hardness	die Brinellhärte
HV	tvrdost podle Vickerse	Vickers hardness	die Vickershärte
Rm	pevnost v tahu	tensile strength	die Zugfestigkeit
Re	mez kluzu	yield strength	die Streckgrenze
IT	toleranční stupeň	international tolerance grade	der Grundtoleranzgrad

Zkratky

Zkratka	Co znamená	Česky	Německy
CNC	Computer Numerical Control	počítačové číslicové řízení	rechnergestützte numerische Steuerung
NC	Numerical Control	číslicové řízení	numerische Steuerung
CAD	Computer-Aided Design	počítačem podporované konstruování	rechnergestütztes Konstruieren
CAM	Computer-Aided Manufacturing	počítačem podporovaná výroba	rechnergestützte Fertigung
HSS	High-Speed Steel	rychlořezná ocel	der Schnellarbeitsstahl
CBN	Cubic Boron Nitride	kubický nitrid boru	das kubische Bornitrid
BUE	Built-Up Edge	nárůstek	die Aufbauschneide
CMM	Coordinate Measuring Machine	souřadnicový měřicí stroj	die Koordinatenmessmaschine, zkratka KMG
PPE	Personal Protective Equipment	osobní ochranné prostředky	die persönliche Schutzausrüstung, zkratka PSA
MQL	Minimum Quantity Lubrication	minimální mazání	die Minimalmengenschmierung, zkratka MMS
KSS	z němčiny: Kühlschmierstoff	řezná kapalina	der Kühlschmierstoff

Jak číst čísla a jednotky

Zápis	Česky	Anglicky	Německy
0,02 mm	nula celá nula dva milimetru, v dílně dvě setiny	zero point zero two millimetres	null Komma null zwei Millimeter
Ø25 h7	průměr dvacet pět há sedm	diameter twenty-five h seven	Durchmesser fünfundzwanzig h sieben
M10 × 1,5	em deset krát jedna celá pět	M ten by one point five	M zehn mal eins Komma fünf
1 500 ot/min	tisíc pět set otáček za minutu	one thousand five hundred revolutions per minute	eintausendfünfhundert Umdrehungen pro Minute
120 m/min	sto dvacet metrů za minutu	one hundred and twenty metres per minute	einhundertzwanzig Meter pro Minute

Zápis	Česky	Anglicky	Německy
0,2 mm/ot	dvě desetiny milimetru na otáčku	zero point two millimetres per revolution	null Komma zwei Millimeter pro Umdrehung
Ra 1,6	er á jedna celá šest	R a one point six	R a eins Komma sechs
58 HRC	padesát osm há er cé	fifty-eight H R C	achtundfünfzig H R C
45°	čtyřicet pět stupňů	forty-five degrees	fünfundvierzig Grad
± 0,05	plus mínus pět setin	plus or minus zero point zero five	plus minus null Komma null fünf

TIP

V americké angličtině se v čtení vynechává and a píše se meters a millimeters: one hundred twenty meters per minute.

21

HLEDÁNÍ A OVĚŘENÍ

Rejstřík

Hledáš cizí slovo? Tady najdeš anglická a německá hesla podle abecedy s odkazem na české heslo a stranu.

Hesla jsou podle abecedy. Za šipkou je české heslo a číslo strany, kde ho najdeš. Němčina se řadí tak, že ä se bere jako a, ö jako o, ü jako u a ß jako ss. Jedno cizí slovo může odkazovat na víc českých hesel.

Anglická hesla

A

abrasive → brusivo **10**
absolute programming → absolutní programování **19**
actual size → skutečný rozměr **15**
address → adresa **19**
align, to → ustavit **13**
Allen key (BrE), Allen wrench (AmE) → klíč na vnitřní šestihran **22**
alloy → slitina **17**
alloy steel → legovaná ocel **17**
alloying element → legující prvek **17**
aluminium (BrE), aluminum (AmE) → hliník **17**
angle → úhel **16**
angle cutter → úhlová fréza **9**
angle grinder → úhlová bruska **11**
annealing → žíhání **18**
anvil → pevný dotek **14**
apprentice → učeň **7**
arc → oblouk **19**
arithmetic average roughness → střední aritmetická úchylka profilu **16**
assembly → montáž **22**
assembly drawing → sestavný výkres **16**
austenite → austenit **18**
automatic mode → automatický provoz **19**
auxiliary function → pomocná funkce **19**
axis → osa **19**

B

backlash → vůle v posuvu **20**
ball screw → kuličkový šroub **6**
band saw → pásová pila **22**
bar → tyč **23**
barrier cream → ochranný krém **21**
bearing → ložisko **20**
bench drill → stolní vrtačka **10**
bending → ohýbání **22**
bending machine → ohýbačka **22**
blank → přířez **23**
blind hole → slepá díra **10**
block → blok **19**
blunt → tupý **11**
bond → pojivo **11**
bore gauge → dutinoměr **13**
boring → vyvrtávání **8**
boring bar → vyvrtávací tyč **8**
boring tool → vyvrtávací nůž **8**
brass → mosaz **17**
breakdown → porucha **20**
Brinell hardness → tvrdost podle Brinella **18**
brittleness → křehkost **17**
bronze → bronz **17**
built-up edge → nárůstek **22**
burn → popálení **21**
burr → otřep **22**
bush (BrE), bushing (AmE) → pouzdro **7**

C

calliper (BrE), caliper (AmE) → posuvné měřítko **14**
carbon → uhlík **17**

carburizing → cementace **18**
carriage → suport **8**
cast iron → litina **17**
cast steel → ocelolitina **17**
casting → odlitek **23**
casting skin → slévárenská kůra **23**
cause → příčina **22**
cemented carbide → slinutý karbid **11**
cementite → cementit **18**
centre (BrE), center (AmE) → hrot **13**
centre drill (BrE), center drill (AmE) → navrtávák **9**
centre drilling (BrE), center drilling (AmE) → navrtání **9**
centre hole (BrE), center hole (AmE) → středicí díra **10**
centre line (BrE), center line (AmE) → osa na výkrese **16**
centre punch (BrE), center punch (AmE) → důlčík **13**
centreless grinding (BrE), centerless grinding (AmE) → bezhroté broušení **10**
centre lathe (BrE) → hrotový soustruh **7**
ceramic cutting material → řezná keramika **11**
cermet → cermet **11**
chamfer → sražení **16**
chamfering → sražení hrany **7**
Charpy impact test → zkouška rázem v ohybu **18**
chatter → chvění **21**
chatter marks → stopy po chvění **22**
chip → tříska **7**
chip breaker → utvařeč třísky **12**
chip conveyor → dopravník třísek **19**
chip disposal → odvod třísky **12**
chip formation → tvorba třísky **12**
chisel → sekáč **23**
chisel edge → příčný břit **10**
chromium → chrom **17**
chuck → sklíčidlo **13**
chuck key → klíč ke sklíčidlu **13**
circular interpolation → kruhová interpolace **19**
circular saw → kotoučová pila **22**
clamp, to → upnout **13**
clamping → upínání **13**
clamping claw → upínka **13**
clamping force → upínací síla **13**
clamping holder → držák s destičkou **12**
clamping screw → upínací šroub destičky **12**
cleaning → čištění **20**
clearance → vůle **16**
clearance angle → úhel hřbetu **12**
clearance fit → uložení s vůlí **16**
climb milling → sousledné frézování **9**
CNC lathe → CNC soustruh **6**
coated → povlakovaný **11**
coating → povlak **11**
coaxiality → souosost **15**
cold-drawn → tažený za studena **23**
collet → kleština **13**
collet chuck → kleštinový držák **13**
collision → kolize **19**
column → stojan **9**
compressed air → tlakový vzduch **20**
conicity → kuželovitost **15**
constant cutting speed → konstantní řezná rychlost **19**
contour → kontura **19**
contour turning → tvarové soustružení **8**
control cabinet → rozvaděč **21**
control panel → ovládací panel **6**
control system → řídicí systém **19**
conventional milling → nesousledné frézování **8**
coolant → chladicí kapalina **20**
cooling → chlazení **20**
cooling lubricant → řezná kapalina **20**
coordinate → souřadnice **20**
coordinate measuring machine → souřadnicový měřicí stroj **14**
coordinate system → souřadnicový systém **20**
copper → měď **17**
core hole diameter → průměr díry pro závit **10**
corner radius → rádius špičky **12**
corrective measure → náprava **22**
corrosion → koroze **17**
counterbore → válcový záhlubník **10**
countersink → kuželový záhlubník **9**
countersinking → zahlubování **10**
crack → trhlina **18**
crater → výmol **22**
crater wear → opotřebení výmolem **22**
cross slide → příčný suport **7**
cubic boron nitride → kubický nitrid boru **11**
cut → řezná rána **21**
cut-off tool → upichovací nůž **8**
cut to length → dělení na délku **23**
cutter arbor → frézovací trn **8**
cutting conditions → řezné podmínky **6**
cutting edge → břit **12**
cutting material → řezný materiál **11**
cutting motion → řezný pohyb **6**
cutting oil → řezný olej **20**
cutting speed → řezná rychlost **6**
cutting tool → řezný nástroj **11**
cutting wedge → řezný klín **12**
cycle → cyklus **19**
cylindrical grinder → hrotová bruska **11**
cylindrical grinding → válcové broušení **11**
cylindricity → válcovitost **16**

D

danger → nebezpečí **21**
deburring → odjehlování **11**
deep-hole drilling → hluboké vrtání **9**
defect → závada **22**
deflection → průhyb **22**
density → hustota **17**
depth → hloubka **16**
depth of cut → hloubka řezu **6**
depth rod → hloubkoměr **13**
dial indicator → úchylkoměr **14**
dial test indicator → páčkový úchylkoměr **14**
diameter → průměr **16**
die → závitové očko **10**
dimension → kóta **16**
dimension, to → kótovat **16**
dimension line → kótovací čára **16**
distortion → deformace po kalení **18**
dividing head → dělicí hlava **8**
door locking → blokování dveří **21**
drawing → výkres **16**
dressing → orovnání **11**
drill → vrták **10**
drill, to → vrtat **7**
drill chuck → vrtací sklíčidlo **10**
drill press (AmE) → sloupová vrtačka **10**
drilling → vrtání **10**
drilling cycle → vrtací cyklus **20**
drilling machine → vrtačka **7**
driver → unášeč **13**
dry machining → obrábění za sucha **20**
dry run → zkušební chod **20**
ductile iron → tvárná litina **17**

E

edge → hrana **16**
electric shock → zásah elektrickým proudem **21**
elongation at fracture → tažnost **17**
emergency exit → únikový východ **21**
emergency stop → nouzové zastavení **21**
emulsion → emulze **20**
end mill → stopková fréza **9**
end of program → konec programu **19**
engine lathe (AmE) → hrotový soustruh **7**
entering angle → úhel nastavení **12**
error → chyba **21**
extension line → vynášecí čára **16**
external thread → vnější závit **10**
extraction → odsávání **20**

F

face mill → čelní fréza **8**
face milling → čelní frézování **8**
faceplate → lícní deska **13**
facing → čelní soustružení **7**
feed → posuv **6**
feed box → posuvová skříň **7**
feed direction → směr posuvu **12**
feed motion → posuvový pohyb **6**
feed per revolution → posuv na otáčku **6**
feed per tooth → posuv na zub **9**
feed rate → rychlost posuvu **6**
feed rod → tažný hřídel **8**
feeler gauge → spárové měrky **14**
ferrite → ferit **18**
file → pilník **23**
filing → pilování **11**
fillet → zaoblení **16**
fine thread → jemný závit **9**
finish turning tool → dokončovací nůž **7**
finishing → dokončování **6**

fire → požár **21**
fire extinguisher → hasicí přístroj **21**
first aid → první pomoc **21**
first aid kit → lékárnička **21**
fit → uložení **16**
fixture → přípravek **13**
flank → hřbet **12**
flank wear → opotřebení hřbetu **22**
flat bar → plochá tyč **23**
flatness → rovinnost **15**
flute → drážka vrtáku **9**
foreman → mistr **6**
four-jaw chuck → čtyřčelisťové sklíčidlo **12**
frame → třmen **14**
free-cutting steel → automatová ocel **17**
furnace → pec **18**

G

gage (AmE) → kalibr **13**
gauge (BrE) → kalibr **13**
gauge blocks → koncové měrky **13**
geometric tolerance → geometrická tolerance **15**
gloves → rukavice **21**
go side → dobrá strana kalibru **13**
grain → zrno **11**
graphite → grafit **18**
gray cast iron (AmE) → šedá litina **17**
grease → plastické mazivo **20**
grease nipple (BrE), grease fitting (AmE) → maznice **20**
grey cast iron (BrE) → šedá litina **17**
grind, to → brousit **6**
grinding → broušení **10**
grinding machine → bruska **6**
grinding wheel → brusný kotouč **11**
grit size → zrnitost **11**
groove → zápich **8**
grooving → zapichování **8**
guideway → vedení **7**

H

hacksaw → ruční pila na kov **23**
hammer → kladivo **22**
hand tools → ruční nářadí **23**
handwheel → ruční kolečko **6**
hardenability → kalitelnost **18**
hardening → kalení **18**
hardening temperature → teplota kalení **18**
hardness → tvrdost **17**
hardness test → zkouška tvrdosti **18**
hatching → šrafování **16**
headstock → vřeteník **8**
hearing protection → chrániče sluchu **21**
heat treatment → tepelné zpracování **18**
height → výška **16**
height gauge → nádrh **14**
hexagon head screw → šroub s šestihrannou hlavou **23**
hexagonal socket cap screw → šroub s vnitřním šestihranem **23**
high-speed steel → rychlořezná ocel **11**
holding time → výdrž na teplotě **18**
hole → díra **9**
hole-basis system → jednotná díra **15**
honing → honování **11**
horizontal milling machine → vodorovná frézka **9**
hot-rolled → válcovaný za tepla **23**
hydraulic oil → hydraulický olej **20**

I

inclination angle → úhel sklonu ostří **12**
incremental programming → přírůstkové programování **19**
indexable insert → vyměnitelná destička **12**
induction hardening → indukční kalení **18**
infeed → přísuv **6**
injury → úraz **21**
inside jaws → vnitřní čelisti **14**
inside micrometer → vnitřní mikrometr **14**
inspection → kontrola **13**
inspection certificate → atest **17**
interference → přesah **15**
interference fit → uložení s přesahem **16**
internal cooling → vnitřní chlazení **20**
internal thread → vnitřní závit **10**
international tolerance grade → toleranční stupeň **16**
iron → železo **18**
iron-carbon diagram → diagram železo-uhlík **18**

J

jaw → čelist **12**
jewellery (BrE), jewelry (AmE) → šperky **21**

K

key → pero **22**
knee → konzola **8**
knee-type milling machine → konzolová frézka **8**
knurling → vroubkování **8**
knurling tool → vroubkovací nástroj **8**

L

lapping → lapování **11**
lathe → soustruh **6**
lathe dog → unášecí srdce **13**
leadscrew → vodicí šroub **8**
left-hand thread → levý závit **9**
length → délka **16**
lever shears → pákové nůžky **22**
limit gauge → mezní kalibr **14**
linear interpolation → lineární interpolace **19**
live centre (BrE), live center (AmE) → otočný hrot **13**
locking screw → aretační šroub **13**
longitudinal slide → podélný suport **7**
longitudinal turning → podélné soustružení **7**
loosen, to → uvolnit **13**
lower deviation → dolní mezní úchylka **15**
lower limit of size → dolní mezní rozměr **15**
lubrication → mazání **20**

M

machinability → obrobitelnost **17**
machine, to → obrábět **6**
machine base → základna stroje **9**
machine bed → lože **6**
machine operator → obsluha stroje **6**
machine setter → seřizovač **6**
machine table → stůl **9**
machine tool → obráběcí stroj **6**
machine vice (BrE), machine vise (AmE) → strojní svěrák **13**
machine zero point → nulový bod stroje **19**
machine zero return → najetí na referenci **19**
machining → obrábění **6**
machining allowance → přídavek **6**
machining centre (BrE), machining center (AmE) → obráběcí centrum **6**
machining time → strojní čas **7**
machinist → obráběč kovů **6**
magnesium → hořčík **17**
magnetic stand → magnetický stojan **14**
main switch → hlavní vypínač **6**
maintenance → údržba **20**
major cutting edge → hlavní břit **12**
major diameter → velký průměr závitu **10**
mandatory sign → příkazová značka **21**
mandrel → upínací trn **13**
manual mode → ruční provoz **19**
margin → fazetka **9**
marking out → orýsování **14**
martensite → martenzit **18**
material → materiál **17**
measure, to → měřit **14**
measurement → měření **14**
measurement error → chyba měření **13**
measurement report → protokol o měření **14**
measuring instrument → měřidlo **14**
measuring spindle → měřicí vřeteno **14**
metal → kov **17**
metric thread → metrický závit **9**
micrometer → mikrometr **14**
microstructure → struktura **18**
mill, to → frézovat **6**
milling → frézování **8**
milling cutter → fréza **8**
milling head → frézovací hlava **8**
milling machine → frézka **6**
minimum quantity lubrication → minimální mazání **20**
minor cutting edge → vedlejší břit **12**
minor diameter → malý průměr závitu **9**
misalignment → nesouosost **22**
Morse taper → Morseův kužel **9**
motor → motor **6**

N

nitriding → nitridace **18**
no-go side → zmetková strana kalibru **14**
noise → hluk **21**

nominal size → jmenovitý rozměr **15**
non-alloy steel → nelegovaná ocel **17**
normalizing → normalizační žíhání **18**
nozzle → tryska **20**
number of teeth → počet zubů **9**
numerical control → číslicové řízení **19**
nut → matice **22**

O

occupational safety → bezpečnost práce **21**
oil change → výměna oleje **20**
operating instructions → provozní řád **21**
operating manual → návod k obsluze **6**
outside jaws → vnější čelisti **14**
outside micrometer → třmenový mikrometr **14**
overheating → přehřátí **22**
oversize → nadměrečný rozměr **22**

P

parallax → paralaxa **14**
parallelism → rovnoběžnost **15**
part → součást **16**
parting off → upichování **8**
parts list → kusovník **16**
pearlite → perlit **18**
peck drilling → výplach **10**
pedestal grinder → stojanová bruska **11**
peripheral milling → obvodové frézování **8**
perpendicularity → kolmost **15**
personal protective equipment → osobní ochranné prostředky **21**
pillar drill (BrE) → sloupová vrtačka **10**
pin → kolík **22**
pitch diameter → střední průměr závitu **10**
plain milling cutter → válcová fréza **9**
plastic → plast **17**
plate → tlustý plech **23**
pliers → kleště **22**
plug gauge → válečkový kalibr **14**
plunging → zanoření **9**
pocket → kapsa **8**
point angle → vrcholový úhel **10**
polishing → leštění **11**
position measuring system → odměřování **19**
pre-drilling → předvrtání **10**
preparatory function → přípravná funkce **19**
press brake → ohraňovací lis **22**
production drawing → výrobní výkres **16**
program → program **19**
program start → start programu **20**
programming → programování **19**
prohibition sign → zákazová značka **21**
properties → vlastnosti **17**
protective cover → kryt **6**
protractor → úhloměr **14**
pull stud → tahový čep **13**

Q

quenching → prudké ochlazení **18**
quenching and tempering → zušlechťování **18**
quenching medium → kalicí prostředí **18**
quill → pinola **7**

R

radius → poloměr **16**
radius gauge → rádiusová šablona **14**
rake angle → úhel čela **12**
rake face → čelo **12**
rapid traverse → rychloposuv **19**
ratchet → řehtačka **14**
reamer → výstružník **10**
reaming → vystružování **10**
recrystallization annealing → rekrystalizační žíhání **18**
reference point → referenční bod **19**
refractometer → refraktometr **20**
reject → zmetek **22**
repair → oprava **20**
retaining ring → pojistný kroužek **23**
rework → přepracování **22**
right-hand thread → pravý závit **9**
rigidity → tuhost **20**
ring gauge → kroužkový kalibr **14**
Rockwell hardness → tvrdost podle Rockwella **18**
rolling → válcování **23**
rotary table → otočný stůl **8**
roughing → hrubování **6**
roughing turning tool → hrubovací nůž **7**
round bar → kruhová tyč **23**
roundness → kruhovitost **15**
runout → házení **12**

S

saddle → příčné saně **9**
safety glasses → ochranné brýle **21**
safety shoes → pracovní obuv **21**
sawing → řezání pilou **23**
sawing machine → strojní pila **7**
scale → měřítko výkresu **16**
scale → okuje **18**
scale → stupnice **7**
screw → šroub **23**
screw pitch gauge → závitová šablona **14**
screwdriver → šroubovák **23**
scriber → rýsovací jehla **14**
seal → těsnění **20**
section → profil **23**
section → řez **16**
seizing → zadření **22**
semi-finished product → polotovar **23**
setup → seřízení **6**
shaft → hřídel **7**
shaft-basis system → jednotný hřídel **15**
shank → stopka **10**
sharp → ostrý **11**
sharpen, to → ostřit **11**
sheet metal → plech **23**
shim → podložka destičky **12**
short chip → krátká tříska **12**
shoulder → osazení **7**
side milling cutter → kotoučová fréza **8**
simulation → simulace **19**
slider → jezdec **13**
slot → drážka **8**
slot milling → frézování drážek **8**
slot milling cutter → drážkovací fréza **8**
snap gauge → třmenový kalibr **14**
soft annealing → žíhání naměkko **18**
spanner (BrE) → stranový klíč **23**
sparks → jiskry **11**
specified size → předepsaný rozměr **15**
spherical cutter → kulová fréza **8**
spindle → vřeteno **7**
spindle speed → otáčky **6**
square bar → čtyřhranná tyč **23**
stainless steel → korozivzdorná ocel **17**
standard → norma **16**
steady rest → luneta **13**
steel → ocel **17**
steel ruler → ocelové pravítko **14**
straight line → přímka **19**
straightness → přímost **15**
strength → pevnost **17**
stress → pnutí **18**
stress relieving → žíhání ke snížení pnutí **18**
structural steel → konstrukční ocel **17**
subroutine → podprogram **19**
surface → plocha **16**
surface finish → jakost povrchu **15**
surface grinder → rovinná bruska **11**
surface grinding → rovinné broušení **11**
surface hardening → povrchové kalení **18**
surface plate → rýsovací deska **14**
surface roughness → drsnost povrchu **15**
switch off, to → vypnout **7**
switch on, to → zapnout **7**

T

T-slot → T-drážka **9**
tailstock → koník **7**
tap → závitník **10**
tap wrench → vratidlo **10**
taper → kužel **7**
taper turning → kuželové soustružení **7**
tapping → řezání závitů závitníkem **10**
tempering → popouštění **18**
tensile strength → pevnost v tahu **17**
tensile test → zkouška tahem **18**
thermal conductivity → tepelná vodivost **17**
thickness → tloušťka **16**
thickness of cut → tloušťka třísky **12**
thimble → bubínek **13**
thimble lock → aretace **13**
thread → závit **10**
thread angle → úhel profilu závitu **10**
thread axis → osa závitu **9**
thread crest → vrchol závitu **10**

thread cutting → řezání závitů **10**
thread flank → bok závitu **9**
thread gauge → závitový kalibr **14**
thread milling → frézování závitů **8**
thread milling cutter → závitová fréza **9**
thread pitch → stoupání závitu **10**
thread root → dno závitu **9**
thread turning → soustružení závitů **7**
three-jaw chuck → tříčelisťové sklíčidlo **13**
through hole → průchozí díra **10**
tighten, to → utáhnout **13**
tightening torque → utahovací moment **23**
tin shears → nůžky na plech **22**
titanium → titan **17**
title block → popisové pole **16**
tolerance → tolerance **16**
tolerance zone → toleranční pole **16**
tool → nástroj **11**
tool breakage → zlomení nástroje **22**
tool change → výměna nástroje **9**
tool corner → špička nože **12**
tool grinder → nástrojová bruska **11**
tool holder → držák nástroje **11**
tool length offset → délková korekce **19**
tool life → trvanlivost nástroje **11**
tool magazine → zásobník nástrojů **9**
tool offset → korekce nástroje **19**
tool path → dráha nástroje **19**
tool post → nožová hlava **7**
tooling sheet → seřizovací list **19**
tooth → zub **9**
top slide → nožový suport **7**
torque wrench → momentový klíč **22**
touch probe → dotyková sonda **13**
toughness → houževnatost **17**
transition fit → přechodné uložení **15**
try square → úhelník **14**
tube → trubka **23**
tungsten → wolfram **18**
turn, to → soustružit **6**
turner → soustružník **7**
turning → soustružení **7**
turning tool → soustružnický nůž **7**
turret → revolverová hlava **7**
turret lathe → revolverový soustruh **7**
twist drill → šroubovitý vrták **10**

U

uncoated → nepovlakovaný **11**
undersize → podměrečný rozměr **22**
universal milling machine → univerzální frézka **9**
upper deviation → horní mezní úchylka **15**
upper limit of size → horní mezní rozměr **15**

V

vernier → nonius **14**
vertical lathe → svislý soustruh **8**
vertical milling machine → svislá frézka **9**
vice (BrE) → svěrák **13**
Vickers hardness → tvrdost podle Vickerse **18**
view → pohled **16**
vise (AmE) → svěrák **13**
vocational instructor → učitel odborného výcviku **7**
voltage → elektrické napětí **21**

W

warning sign → výstražná značka **21**
washer → podložka **23**
waste → odpad **20**
wear → opotřebení **11**
wedge angle → úhel břitu **12**
weldability → svařitelnost **17**
wheel balancing → vyvážení kotouče **11**
wheel dresser → orovnávač **11**
width → šířka **16**
working engagement → šířka záběru **9**
workpiece → obrobek **6**
workpiece zero point → nulový bod obrobku **19**
workshop → dílna **6**
workwear → pracovní oděv **21**
wrench (AmE) → stranový klíč **23**

Y

yield strength → mez kluzu **17**

Z

zero, to → vynulovat **14**
zero offset → posunutí nulového bodu **19**
zero point → nulový bod **19**

Německá hesla

A

Abfall, der → odpad **20**
Abhilfe, die → náprava **22**
Abkantpresse, die → ohraňovací lis **22**
Ablängen, das → dělení na délku **23**
Abnahmeprüfzeugnis, das → atest **17**
Abrichten, das → orovnání **11**
Abrichter, der → orovnávač **11**
Absatz, der → osazení **7**
Absaugung, die → odsávání **20**
Abschrecken, das → prudké ochlazení **18**
Abschreckmittel, das → kalicí prostředí **18**
Absolutmaß, das → absolutní programování **19**
Abstechen, das → upichování **8**
Achse, die → osa **19**
Achsversatz, der → nesouosost **22**
Adresse, die → adresa **19**
Aluminium, das → hliník **17**
Amboss, der → pevný dotek **14**
Anfasen, das → sražení hrany **7**
Anlassen, das → popouštění **18**
Anreißen, das → orýsování **14**
Anreißplatte, die → rýsovací deska **14**
Anschlagwinkel, der → úhelník **14**
Ansicht, die → pohled **16**
anziehen → utáhnout **13**
Anzugsbolzen, der → tahový čep **13**
Anzugsdrehmoment, das → utahovací moment **23**
Arbeitseingriff, der → šířka záběru **9**
Arbeitskleidung, die → pracovní oděv **21**
Arbeitssicherheit, die → bezpečnost práce **21**
arithmetische Mittenrauwert, der → střední aritmetická úchylka profilu **16**
Aufbauschneide, die → nárůstek **22**
Aufkohlen, das → cementace **18**
Aufmaß, das → přídavek **6**
Ausbilder, der → učitel odborného výcviku **7**
Ausdrehen, das → vyvrtávání **8**
ausrichten → ustavit **13**
ausschalten → vypnout **7**
Ausschuss, der → zmetek **22**
Ausschussseite, die → zmetková strana kalibru **14**
Außengewinde, das → vnější závit **10**
Außenmessschenkel, die (Pl.) → vnější čelisti **14**
Austenit, der → austenit **18**
Auswuchten, das → vyvážení kotouče **11**
Auszubildende, der → učeň **7**
Automatenstahl, der → automatová ocel **17**
Automatikbetrieb, der → automatický provoz **19**

B

Bandsäge, die → pásová pila **22**
Baustahl, der → konstrukční ocel **17**
Bauteil, das → součást **16**
Bearbeitungszeit, die → strojní čas **7**
Bearbeitungszentrum, das → obráběcí centrum **6**
Bedienfeld, das → ovládací panel **6**
Bedienungsanleitung, die → návod k obsluze **6**
bemaßen → kótovat **16**
beschichtet → povlakovaný **11**
Beschichtung, die → povlak **11**
Betriebsanweisung, die → provozní řád **21**
Biegemaschine, die → ohýbačka **22**
Biegen, das → ohýbání **22**
Bindung, die → pojivo **11**
Blech, das → plech **23**
Blechschere, die → nůžky na plech **22**

Bohren, das → vrtání **10**
bohren → vrtat **7**
Bohrer, der → vrták **10**
Bohrfutter, das → vrtací sklíčidlo **10**
Bohrmaschine, die → vrtačka **7**
Bohrstange, die → vyvrtávací tyč **8**
Bohrung, die → díra **9**
Bohrzyklus, der → vrtací cyklus **20**
Brand, der → požár **21**
Breite, die → šířka **16**
Brinellhärte, die → tvrdost podle Brinella **18**
Bronze, die → bronz **17**
Bruchdehnung, die → tažnost **17**
Buchse, die → pouzdro **7**
Bügel, der → třmen **14**
Bügelmessschraube, die → třmenový mikrometr **14**
Bügelsäge, die → ruční pila na kov **23**

C

Cermet, das → cermet **11**
Chrom, das → chrom **17**
CNC-Drehmaschine, die → CNC soustruh **6**

D

Dichte, die → hustota **17**
Dichtung, die → těsnění **20**
Dicke, die → tloušťka **16**
Drehen, das → soustružení **7**
drehen → soustružit **6**
Dreher, der → soustružník **7**
Drehherz, das → unášecí srdce **13**
Drehmaschine, die → soustruh **6**
Drehmeißel, der → soustružnický nůž **7**
Drehmomentschlüssel, der → momentový klíč **22**
Drehzahl, die → otáčky **6**
Dreibackenfutter, das → tříčelisťové sklíčidlo **13**
Druckluft, die → tlakový vzduch **20**
Durchbiegung, die → průhyb **22**
Durchgangsbohrung, die → průchozí díra **10**
Durchmesser, der → průměr **16**
Düse, die → tryska **20**

E

Ebenheit, die → rovinnost **15**
Eckenradius, der → rádius špičky **12**
Eigenschaften, die (Pl.) → vlastnosti **17**
Eilgang, der → rychloposuv **19**
Einheitsbohrung, die → jednotná díra **15**
Einheitswelle, die → jednotný hřídel **15**
Einrichteblatt, das → seřizovací list **19**
Einrichten, das → seřízení **6**
Einrichter, der → seřizovač **6**
einschalten → zapnout **7**
Einstechen, das → zapichování **8**
Einstellwinkel, der → úhel nastavení **12**
Einstich, der → zápich **8**
Eintauchen, das → zanoření **9**
Eisen, das → železo **18**
Eisen-Kohlenstoff-Diagramm, das → diagram železo-uhlík **18**
Emulsion, die → emulze **20**
Endmaße, die (Pl.) → koncové měrky **13**
Entgraten, das → odjehlování **11**
Entspanen, das → výplach **10**
Erste Hilfe, die → první pomoc **21**

F

Fase, die → sražení **16**
Fehler, der → chyba **21**
Feile, die → pilník **23**
Feilen, das → pilování **11**
Feingewinde, das → jemný závit **9**
Ferrit, der → ferit **18**
Fertigungszeichnung, die → výrobní výkres **16**
Festigkeit, die → pevnost **17**
Feststelleinrichtung, die → aretace **13**
Feststellschraube, die → aretační šroub **13**
Feuerlöscher, der → hasicí přístroj **21**
Fläche, die → plocha **16**
Flachschleifmaschine, die → rovinná bruska **11**
Flachsenker, der → válcový záhlubník **10**
Flachstahl, der → plochá tyč **23**
Flankendurchmesser, der → střední průměr závitu **10**
Flankenwinkel, der → úhel profilu závitu **10**
Form- und Lagetoleranz, die → geometrická tolerance **15**
Formdrehen, das → tvarové soustružení **8**
Fräsdorn, der → frézovací trn **8**
Fräsen, das → frézování **8**
fräsen → frézovat **6**
Fräser, der → fréza **8**
Fräskopf, der → frézovací hlava **8**
Fräsmaschine, die → frézka **6**
Freifläche, die → hřbet **12**
Freiflächenverschleiß, der → opotřebení hřbetu **22**
Freiwinkel, der → úhel hřbetu **12**
Fressen, das → zadření **22**
Fühlerlehre, die → spárové měrky **14**
Fühlhebelmessgerät, das → páčkový úchylkoměr **14**
Führung, die → vedení **7**
Führungsfase, die → fazetka **9**
Funken, die (Pl.) → jiskry **11**
Futterschlüssel, der → klíč ke sklíčidlu **13**

G

Gebotszeichen, das → příkazová značka **21**
Gefahr, die → nebezpečí **21**
Gefüge, das → struktura **18**
Gegenlauffräsen, das → nesousledné frézování **8**
Gehörschutz, der → chrániče sluchu **21**
Gerade, die → přímka **19**
Geradheit, die → přímost **15**
Gewinde, das → závit **10**
Gewindeachse, die → osa závitu **9**
Gewindebohren, das → řezání závitů závitníkem **10**
Gewindebohrer, der → závitník **10**
Gewindedrehen, das → soustružení závitů **7**
Gewindeflanke, die → bok závitu **9**
Gewindefräsen, das → frézování závitů **8**
Gewindefräser, der → závitová fréza **9**
Gewindegrund, der → dno závitu **9**
Gewindelehre, die → závitový kalibr **14**
Gewindeschablone, die → závitová šablona **14**
Gewindeschneiden, das → řezání závitů **10**
Gewindespitze, die → vrchol závitu **10**
Gewindesteigung, die → stoupání závitu **10**
Gleichlauffräsen, das → sousledné frézování **9**
Glühen, das → žíhání **18**
Graphit, der → grafit **18**
Grat, der → otřep **22**
Grenzlehre, die → mezní kalibr **14**
Grobblech, das → tlustý plech **23**
Grundtoleranzgrad, der → toleranční stupeň **16**
Gusseisen, das → litina **17**
Gusseisen mit Kugelgraphit, das → tvárná litina **17**
Gusseisen mit Lamellengraphit, das → šedá litina **17**
Gusshaut, die → slévárenská kůra **23**
Gussteil, das → odlitek **23**
Gutseite, die → dobrá strana kalibru **13**

H

Halbzeug, das → polotovar **23**
Haltezeit, die → výdrž na teplotě **18**
Hammer, der → kladivo **22**
Handbetrieb, der → ruční provoz **19**
Handrad, das → ruční kolečko **6**
Handschuhe, die (Pl.) → rukavice **21**
Handwerkzeug, das → ruční nářadí **23**
Härtbarkeit, die → kalitelnost **18**
Härte, die → tvrdost **17**
Härten, das → kalení **18**
Härteprüfung, die → zkouška tvrdosti **18**
Härtetemperatur, die → teplota kalení **18**
Hartmetall, das → slinutý karbid **11**
Hauptschalter, der → hlavní vypínač **6**
Hauptschneide, die → hlavní břit **12**
Hautschutzcreme, die → ochranný krém **21**
Hebelschere, die → pákové nůžky **22**
Höchstmaß, das → horní mezní rozměr **15**
Höhe, die → výška **16**

Höhenreißer, der → nádrh **14**
Honen, das → honování **11**
Hydrauliköl, das → hydraulický olej **20**

I

Induktionshärten, das → indukční kalení **18**
Innendrehmeißel, der → vyvrtávací nůž **8**
Innengewinde, das → vnitřní závit **10**
Innenkühlung, die → vnitřní chlazení **20**
Innenmessgerät, das → dutinoměr **13**
Innenmessschenkel, die (Pl.) → vnitřní čelisti **14**
Innenmessschraube, die → vnitřní mikrometr **14**
Innensechskantschlüssel, der → klíč na vnitřní šestihran **22**
Istmaß, das → skutečný rozměr **15**

K

kaltgezogen → tažený za studena **23**
Kante, die → hrana **16**
Karusselldrehmaschine, die → svislý soustruh **8**
Kegel, der → kužel **7**
Kegeldrehen, das → kuželové soustružení **7**
Kegelsenker, der → kuželový záhlubník **9**
Keilwinkel, der → úhel břitu **12**
Kerbschlagbiegeversuch, der → zkouška rázem v ohybu **18**
Kerndurchmesser, der → malý průměr závitu **9**
Kernlochdurchmesser, der → průměr díry pro závit **10**
Kettenmaß, das → přírůstkové programování **19**
Klemmhalter, der → držák s destičkou **12**
Koaxialität, die → souosost **15**
Kohlenstoff, der → uhlík **17**
Kolk, der → výmol **22**
Kolkverschleiß, der → opotřebení výmolem **22**
Kollision, die → kolize **19**
Konizität, die → kuželovitost **15**
Konsole, die → konzola **8**
Konsolfräsmaschine, die → konzolová frézka **8**
konstante Schnittgeschwindigkeit, die → konstantní řezná rychlost **19**
Kontur, die → kontura **19**
Koordinate, die → souřadnice **20**
Koordinatenmessmaschine, die → souřadnicový měřicí stroj **14**
Koordinatensystem, das → souřadnicový systém **20**
Korn, das → zrno **11**
Körner, der → důlčík **13**
Körnung, die → zrnitost **11**
Korrosion, die → koroze **17**
Kreisbogen, der → oblouk **19**
Kreisinterpolation, die → kruhová interpolace **19**
Kreissäge, die → kotoučová pila **22**
kubische Bornitrid, das → kubický nitrid boru **11**
Kugelfräser, der → kulová fréza **8**
Kugelgewindetrieb, der → kuličkový šroub **6**
Kühlmittel, das → chladicí kapalina **20**
Kühlschmierstoff, der → řezná kapalina **20**
Kühlung, die → chlazení **20**
Kunststoff, der → plast **17**
Kupfer, das → měď **17**
Kurzspan, der → krátká tříska **12**

L

Lager, das → ložisko **20**
Länge, die → délka **16**
Längsdrehen, das → podélné soustružení **7**
Längsschlitten, der → podélný suport **7**
Läppen, das → lapování **11**
Lärm, der → hluk **21**
legierte Stahl, der → legovaná ocel **17**
Legierung, die → slitina **17**
Legierungselement, das → legující prvek **17**
Lehrdorn, der → válečkový kalibr **14**
Lehre, die → kalibr **13**
Lehrring, der → kroužkový kalibr **14**
Leitspindel, die → vodicí šroub **8**
Linearinterpolation, die → lineární interpolace **19**
Linksgewinde, das → levý závit **9**
lösen → uvolnit **13**
Lünette, die → luneta **13**

M

Magnesium, das → hořčík **17**
Magnetstativ, das → magnetický stojan **14**
Mangel, der → závada **22**
Martensit, der → martenzit **18**
Maschinenbediener, der → obsluha stroje **6**
Maschinenbett, das → lože **6**
Maschinenfuß, der → základna stroje **9**
Maschinennullpunkt, der → nulový bod stroje **19**
Maschinenschraubstock, der → strojní svěrák **13**
Maschinentisch, der → stůl **9**
Maß, das → kóta **16**
Maßhilfslinie, die → vynášecí čára **16**
Maßlinie, die → kótovací čára **16**
Maßstab, der → měřítko výkresu **16**
Meißel, der → sekáč **23**
Meister, der → mistr **6**
messen → měřit **14**
Messfehler, der → chyba měření **13**
Messgerät, das → měřidlo **14**
Messing, das → mosaz **17**
Messprotokoll, das → protokol o měření **14**
Messschieber, der → posuvné měřítko **14**
Messschraube, die → mikrometr **14**
Messspindel, die → měřicí vřeteno **14**
Messtaster, der → dotyková sonda **13**
Messuhr, die → úchylkoměr **14**
Messung, die → měření **14**
Metall, das → kov **17**
metrische Gewinde, das → metrický závit **9**
Mindestmaß, das → dolní mezní rozměr **15**
Minimalmengenschmierung, die → minimální mazání **20**
mitlaufende Körnerspitze, die → otočný hrot **13**
Mitnehmer, der → unášeč **13**
Mittellinie, die → osa na výkrese **16**
Montage, die → montáž **22**
Morsekegel, der → Morseův kužel **9**
Motor, der → motor **6**
Mutter, die → matice **22**

N

Nacharbeit, die → přepracování **22**
Nebenschneide, die → vedlejší břit **12**
Neigungswinkel, der → úhel sklonu ostří **12**
Nenndurchmesser, der → velký průměr závitu **10**
Nennmaß, das → jmenovitý rozměr **15**
nichtrostende Stahl, der → korozivzdorná ocel **17**
Nitrieren, das → nitridace **18**
Nonius, der → nonius **14**
Norm, die → norma **16**
Normalglühen, das → normalizační žíhání **18**
Not-Halt, der → nouzové zastavení **21**
Notausgang, der → únikový východ **21**
nullen → vynulovat **14**
Nullpunkt, der → nulový bod **19**
Nullpunktverschiebung, die → posunutí nulového bodu **19**
numerische Steuerung, die → číslicové řízení **19**
Nut, die → drážka **8**
Nutenfräsen, das → frézování drážek **8**
Nutenfräser, der → drážkovací fréza **8**

O

obere Abmaß, das → horní mezní úchylka **15**
Oberflächengüte, die → jakost povrchu **15**
Oberflächenrauheit, die → drsnost povrchu **15**
Oberschlitten, der → nožový suport **7**
Ofen, der → pec **18**
Ölwechsel, der → výměna oleje **20**

P

Parallaxe, die → paralaxa **14**
Parallelität, die → rovnoběžnost **15**
Passfeder, die → pero **22**

Passung, die → uložení **16**
Perlit, der → perlit **18**
persönliche Schutzausrüstung, die → osobní ochranné prostředky **21**
Pinole, die → pinola **7**
Plandrehen, das → čelní soustružení **7**
Planfräsen, das → čelní frézování **8**
Planfräser, der → čelní fréza **8**
Planscheibe, die → lícní deska **13**
Planschleifen, das → rovinné broušení **11**
Polieren, das → leštění **11**
Probelauf, der → zkušební chod **20**
Profil, das → profil **23**
Programm, das → program **19**
Programmende, das → konec programu **19**
Programmieren, das → programování **19**
Programmstart, der → start programu **20**
Prüfung, die → kontrola **13**

Q

Querschlitten, der → příčné saně **9**
Querschlitten, der → příčný suport **7**
Querschneide, die → příčný břit **10**

R

Rachenlehre, die → třmenový kalibr **14**
Radius, der → poloměr **16**
Radiuslehre, die → rádiusová šablona **14**
Rändeln, das → vroubkování **8**
Rändelwerkzeug, das → vroubkovací nástroj **8**
Randschichthärten, das → povrchové kalení **18**
Ratsche, die → řehtačka **14**
Rattermarken, die (Pl.) → stopy po chvění **22**
Rattern, das → chvění **21**
Rechtsgewinde, das → pravý závit **9**
Rechtwinkligkeit, die → kolmost **15**
Referenzfahrt, die → najetí na referenci **19**
Referenzpunkt, der → referenční bod **19**
Refraktometer, das → refraktometr **20**
Reibahle, die → výstružník **10**
Reiben, das → vystružování **10**
Reinigung, die → čištění **20**
Reißnadel, die → rýsovací jehla **14**
Reitstock, der → koník **7**
Rekristallisationsglühen, das → rekrystalizační žíhání **18**
Reparatur, die → oprava **20**
Revolverdrehmaschine, die → revolverový soustruh **7**
Riss, der → trhlina **18**
Rockwellhärte, die → tvrdost podle Rockwella **18**
Rohr, das → trubka **23**
Rundheit, die → kruhovitost **15**
Rundlauffehler, der → házení **12**
Rundschleifen, das → válcové broušení **11**
Rundschleifmaschine, die → hrotová bruska **11**
Rundstahl, der → kruhová tyč **23**
Rundtisch, der → otočný stůl **8**
Rundung, die → zaoblení **16**

S

Sackloch, das → slepá díra **10**
Sägemaschine, die → strojní pila **7**
Sägen, das → řezání pilou **23**
Satz, der → blok **19**
Säulenbohrmaschine, die → sloupová vrtačka **10**
Schaft, der → stopka **10**
Schaftfräser, der → stopková fréza **9**
Schaltschrank, der → rozvaděč **21**
scharf → ostrý **11**
schärfen → ostřit **11**
Scheibenfräser, der → kotoučová fréza **8**
Schieber, der → jezdec **13**
Schleifbock, der → stojanová bruska **11**
schleifen → brousit **6**
Schleifen, das → broušení **10**
Schleifmaschine, die → bruska **6**
Schleifmittel, das → brusivo **10**
Schleifscheibe, die → brusný kotouč **11**
Schlichtdrehmeißel, der → dokončovací nůž **7**
Schlichten, das → dokončování **6**
Schmierfett, das → plastické mazivo **20**
Schmiernippel, der → maznice **20**
Schmierung, die → mazání **20**
Schmuck, der → šperky **21**
Schneide, die → břit **12**
Schneideisen, das → závitové očko **10**
Schneidenecke, die → špička nože **12**
Schneidkeil, der → řezný klín **12**
Schneidkeramik, die → řezná keramika **11**
Schneidöl, das → řezný olej **20**
Schneidstoff, der → řezný materiál **11**
Schnellarbeitsstahl, der → rychlořezná ocel **11**
Schnitt, der → řez **16**
Schnittbewegung, die → řezný pohyb **6**
Schnittgeschwindigkeit, die → řezná rychlost **6**
Schnitttiefe, die → hloubka řezu **6**
Schnittwerte, die (Pl.) → řezné podmínky **6**
Schnittwunde, die → řezná rána **21**
Schraffur, die → šrafování **16**
Schraube, die → šroub **23**
Schraubendreher, der → šroubovák **23**
Schraubenschlüssel, der → stranový klíč **23**
Schraubstock, der → svěrák **13**
Schriftfeld, das → popisové pole **16**
Schruppdrehmeißel, der → hrubovací nůž **7**
Schruppen, das → hrubování **6**
Schutzabdeckung, die → kryt **6**
Schutzbrille, die → ochranné brýle **21**
Schweißbarkeit, die → svařitelnost **17**
Sechskantschraube, die → šroub s šestihrannou hlavou **23**
Senken, das → zahlubování **10**
Senkrechtfräsmaschine, die → svislá frézka **9**
Sicherheitsschuhe, die (Pl.) → pracovní obuv **21**
Sicherungsring, der → pojistný kroužek **23**
Simulation, die → simulace **19**
Skala, die → stupnice **7**
Skalentrommel, die → bubínek **13**
Sollmaß, das → předepsaný rozměr **15**
Span, der → tříska **7**
Spanabfuhr, die → odvod třísky **12**
Spanbildung, die → tvorba třísky **12**
Spanbrecher, der → utvařeč třísky **12**
Späneförderer, der → dopravník třísek **19**
Spanfläche, die → čelo **12**
Spannbacke, die → čelist **12**
Spanndorn, der → upínací trn **13**
Spannen, das → upínání **13**
spannen → upnout **13**
Spannfutter, das → sklíčidlo **13**
Spannkraft, die → upínací síla **13**
Spannpratze, die → upínka **13**
Spannschraube, die → upínací šroub destičky **12**
Spannung, die → elektrické napětí **21**
Spannung, die → pnutí **18**
Spannungsarmglühen, das → žíhání ke snížení pnutí **18**
Spannut, die → drážka vrtáku **9**
Spannzange, die → kleština **13**
Spannzangenfutter, das → kleštinový držák **13**
Spanungsdicke, die → tloušťka třísky **12**
Spanwinkel, der → úhel čela **12**
Spiel, das → vůle **16**
Spielpassung, die → uložení s vůlí **16**
Spindel, die → vřeteno **7**
Spindelstock, der → vřeteník **8**
Spiralbohrer, der → šroubovitý vrták **10**
Spitzendrehmaschine, die → hrotový soustruh **7**
Spitzenlosschleifen, das → bezhroté broušení **10**
Spitzenwinkel, der → vrcholový úhel **10**
Sprödigkeit, die → křehkost **17**
Stahl, der → ocel **17**
Stahlguss, der → ocelolitina **17**
Stahlhalter, der → nožová hlava **7**
Stahllineal, das → ocelové pravítko **14**
Ständer, der → stojan **9**

Standzeit, die → trvanlivost nástroje **11**
Stange, die → tyč **23**
Stechdrehmeißel, der → upichovací nůž **8**
Steifigkeit, die → tuhost **20**
Steuerung, die → řídicí systém **19**
Stift, der → kolík **22**
Störung, die → porucha **20**
Streckgrenze, die → mez kluzu **17**
Stromschlag, der → zásah elektrickým proudem **21**
Stückliste, die → kusovník **16**
stumpf → tupý **11**

T

T-Nut, die → T-drážka **9**
Tasche, die → kapsa **8**
Teilapparat, der → dělicí hlava **8**
Tiefe, die → hloubka **16**
Tiefenmessstange, die → hloubkoměr **13**
Tieflochbohren, das → hluboké vrtání **9**
Tischbohrmaschine, die → stolní vrtačka **10**
Titan, das → titan **17**
Toleranz, die → tolerance **16**
Toleranzfeld, das → toleranční pole **16**
Trockenbearbeitung, die → obrábění za sucha **20**
Türverriegelung, die → blokování dveří **21**

U

Übergangspassung, die → přechodné uložení **15**
Überhitzung, die → přehřátí **22**
Übermaß, das → nadměrečný rozměr **22**
Übermaß, das → přesah **15**
Übermaßpassung, die → uložení s přesahem **16**
Umfangsfräsen, das → obvodové frézování **8**
Umkehrspiel, das → vůle v posuvu **20**
unbeschichtet → nepovlakovaný **11**
Universalfräsmaschine, die → univerzální frézka **9**
unlegierte Stahl, der → nelegovaná ocel **17**
untere Abmaß, das → dolní mezní úchylka **15**
Unterlegplatte, die → podložka destičky **12**
Unterlegscheibe, die → podložka **23**
Untermaß, das → podměrečný rozměr **22**
Unterprogramm, das → podprogram **19**
Ursache, die → příčina **22**

V

Verbandskasten, der → lékárnička **21**
Verbotszeichen, das → zákazová značka **21**
Verbrennung, die → popálení **21**
Vergüten, das → zušlechťování **18**
Verletzung, die → úraz **21**
Verschleiß, der → opotřebení **11**
Verzug, der → deformace po kalení **18**
Vickershärte, die → tvrdost podle Vickerse **18**
Vierbackenfutter, das → čtyřčelisťové sklíčidlo **12**
Vierkantstahl, der → čtyřhranná tyč **23**
Vorbohren, das → předvrtání **10**
Vorrichtung, die → přípravek **13**
Vorschub, der → posuv **6**
Vorschub pro Umdrehung, der → posuv na otáčku **6**
Vorschubbewegung, die → posuvový pohyb **6**
Vorschubgeschwindigkeit, die → rychlost posuvu **6**
Vorschubgetriebe, das → posuvová skříň **7**
Vorschubrichtung, die → směr posuvu **12**

W

Waagerechtfräsmaschine, die → vodorovná frézka **9**
Walzen, das → válcování **23**
Walzenfräser, der → válcová fréza **9**
Wärmebehandlung, die → tepelné zpracování **18**
Wärmeleitfähigkeit, die → tepelná vodivost **17**
warmgewalzt → válcovaný za tepla **23**
Warnzeichen, das → výstražná značka **21**
Wartung, die → údržba **20**
Wegbedingung, die → přípravná funkce **19**
Wegmesssystem, das → odměřování **19**
Weichglühen, das → žíhání naměkko **18**
Welle, die → hřídel **7**
Wendeschneidplatte, die → vyměnitelná destička **12**
Werkstatt, die → dílna **6**
Werkstoff, der → materiál **17**
Werkstück, das → obrobek **6**
Werkstücknullpunkt, der → nulový bod obrobku **19**
Werkzeug, das → nástroj **11**
Werkzeugbahn, die → dráha nástroje **19**
Werkzeugbruch, der → zlomení nástroje **22**
Werkzeughalter, der → držák nástroje **11**
Werkzeugkorrektur, die → korekce nástroje **19**
Werkzeuglängenkorrektur, die → délková korekce **19**
Werkzeugmagazin, das → zásobník nástrojů **9**
Werkzeugmaschine, die → obráběcí stroj **6**
Werkzeugrevolver, der → revolverová hlava **7**
Werkzeugschleifmaschine, die → nástrojová bruska **11**
Werkzeugschlitten, der → suport **8**
Werkzeugwechsel, der → výměna nástroje **9**
Windeisen, das → vratidlo **10**
Winkel, der → úhel **16**
Winkelfräser, der → úhlová fréza **9**
Winkelmesser, der → úhloměr **14**
Winkelschleifer, der → úhlová bruska **11**
Wolfram, das → wolfram **18**

Z

Zähigkeit, die → houževnatost **17**
Zahn, der → zub **9**
Zähnezahl, die → počet zubů **9**
Zahnvorschub, der → posuv na zub **9**
Zange, die → kleště **22**
Zeichnung, die → výkres **16**
Zementit, der → cementit **18**
Zentrierbohrer, der → navrtávák **9**
Zentrierbohrung, die → středicí díra **10**
Zentrieren, das → navrtání **9**
Zentrierspitze, die → hrot **13**
Zerspanbarkeit, die → obrobitelnost **17**
zerspanen → obrábět **6**
Zerspanung, die → obrábění **6**
Zerspanungsmechaniker, der → obráběč kovů **6**
Zerspanungswerkzeug, das → řezný nástroj **11**
Zugfestigkeit, die → pevnost v tahu **17**
Zugspindel, die → tažný hřídel **8**
Zugversuch, der → zkouška tahem **18**
Zunder, der → okuje **18**
Zusammenbauzeichnung, die → sestavný výkres **16**
Zusatzfunktion, die → pomocná funkce **19**
Zuschnitt, der → přířez **23**
Zustellung, die → přísuv **6**
Zyklus, der → cyklus **19**
Zylinderform, die → válcovitost **16**
Zylinderschraube mit Innensechskant, die → šroub s vnitřním šestihranem **23**

HLEDÁNÍ A OVĚŘENÍ

22 Cvičení

Dvacet úloh na překlad a hledání. Řešení je hned za nimi.

Nejdřív se snaž odpovědět bez slovníku. Potom si to ověř v hesle nebo v rejstříku. Řešení je pod úlohami.

Č.	Úloha
1	Přelož do angličtiny: **soustruh, frézka, vrtačka**.
2	Přelož do němčiny i se členem: **sklíčidlo, koník, vřeteno**.
3	Co znamená anglicky **machine tool** a proč to není nástroj?
4	Jaký člen má německé **Werkzeug, Span, Schneide**?
5	Přelož do češtiny: **der Freiwinkel, der Spanwinkel, der Keilwinkel**.
6	Přelož do češtiny: **climb milling, conventional milling**.
7	Jak se v britské a v americké angličtině řekne **svěrák**?
8	Jak řekne Němec **závitník** a **závitové očko**?
9	Přelož do němčiny: **Díl je podměrečný o 0,02.**
10	Přelož do angličtiny: **Rozměr je mimo toleranci.**
11	Přelož do němčiny: **Zastav stroj!**
12	Přečti anglicky: **0,05 mm**. Jaký znak použije Angličan místo čárky?
13	Přečti německy: **M10 × 1,5**.
14	Najdi v rejstříku anglické **flute**. Co znamená a ve které je kapitole?
15	Najdi v rejstříku německé **Aufmaß**. Co znamená a ve které je kapitole?
16	Najdi v rejstříku německé **Messuhr** a řekni česky i anglicky.
17	Na obrázku soustruhu v kapitole 18 najdi **der Reitstock**. Jak se jmenuje česky?
18	Na obrázku mikrometru najdi **thimble** a **ratchet**. Jak se jmenují česky?
19	Které slovo sem nepatří: **hardening, tempering, annealing, knurling**? Proč?
20	Přelož do angličtiny i němčiny: **nárůstek, chvění, otřep**.

Řešení

1. lathe, milling machine, drilling machine
2. das Spannfutter, der Reitstock, die Spindel
3. obráběcí stroj; nástroj je tool
4. das Werkzeug, der Span, die Schneide
5. úhel hřbetu, úhel čela, úhel břitu
6. sousledné frézování, nesousledné frézování
7. vice (BrE), vise (AmE)
8. der Gewindebohrer, das Schneideisen
9. Das Teil hat 0,02 mm Untermaß.
10. The dimension is out of tolerance.
11. Maschine anhalten!
12. zero point zero five millimetres; desetinnou tečku: 0.05
13. M zehn mal eins Komma fünf
14. drážka vrtáku, kapitola 5
15. přídavek, kapitola 2
16. úchylkoměr, dial indicator
17. koník
18. bubínek, řehtačka
19. knurling, je to vroubkování. Ostatní patří do tepelného zpracování.
20. built-up edge, chatter, burr; die Aufbauschneide, das Rattern, der Grat

23

HLEDÁNÍ A OVĚŘENÍ

Zdroje a ověření

Odkud termíny pocházejí, jak byly ověřené a komu patří obrázky.

Jak jsou hesla ověřená

České výrazy pocházejí ze školních materiálů o řezných otáčkách, materiálech, CNC soustruhu a CNC frézce a z teorie odborného výcviku. Anglické a německé výrazy byly porovnány se zdroji níže a u německých podstatných jmen byl kontrolován člen. Výrazy, které se liší podle firmy nebo země, jsou uvedené v nejběžnější podobě. Ve firmě se můžeš setkat i s jinou. Slovník nenahrazuje návod ke stroji, normu ani pokyny UOV. Před použitím termínu v dokumentu si ověř, jaký výraz používá výrobce nebo zákazník.

Zdroje

- Školní materiály oboru: Řezné otáčky, Materiály a tepelné zpracování, CNC soustruh a CNC frézka, všeobecné informace, Teorie odborného výcviku pro 1. až 3. ročník. Slouží jako zdroj českých výrazů.
- Tureng, anglicko-německý slovník s technickými obory a rodem podstatných jmen, https://tureng.com/en/german-english
- Seznam Slovník, česko-anglický a česko-německý slovník, https://slovnik.seznam.cz/
- Wiktionary, německá verze, rod podstatných jmen, https://de.wiktionary.org/
- FH Oberösterreich, Glossar zur Zerspantechnik Deutsch-Englisch, verze 07/2017, https://fh-ooe.at/assets/files/degree-programs/Wels/PDK-Ba/projekte/Glossar_zur_Zerspantechnik_Deutsch_Englisch_Version_07_2017.pdf
- ÖBV, zielsicher Englisch, Metalltechnik, cvičení s částmi soustruhu, strana 75, https://www.oebv.at/flippingbook/9783209094292/75/

- HORN, Fräsen, technické informace, Zahnvorschub a výpočet posuvu, https://www.horn-group.com/fileadmin/main-website/Technical-Informations/Fraesen-Technische-Informationen.pdf
- botek, katalog vrtáků typ 158, das Entspanen, https://www.botek.de/wp-content/uploads/2019/05/Typ-158-250000112-03-2012.pdf
- MFG Robots, DIN 66025, přehled funkcí G90 a G91, https://www.mfgrobots.com/Article/equipment/cnc/46377.html
- Wikipedie, německá verze, mimo jiné články Drehmaschine, Fräsen, Bohren, Gewinde, Messschieber, Messschraube, Grenzlehre, Passung, Härten, Numerische Steuerung, https://de.wikipedia.org/
- Wikipedie, anglická verze, mimo jiné články Lathe, Milling cutter, Drill bit, Tap and die, Calipers, Micrometer (device), Engineering fit, Heat treating, https://en.wikipedia.org/
- Wikipedie, česká verze, mimo jiné články Soustruh, Fréza, Závit, Posuvné měřítko, Kalení, https://cs.wikipedia.org/

Schémata bez uvedeného vlastníka jsou vlastní zpracování. Skutečné obrázky mají vlastníka uvedeného pod obrázkem a v tabulce níže.

Kde	Vlastník a zdroj obrázku
Obálka	Greudin, Wikimedia Commons, volné dílo (public domain), https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Tour-chariotage-couteau.jpg
Obálka	Glenn McKechnie, Wikimedia Commons, licence CC BY-SA 3.0, https://commons.wikimedia.org/wiki/File:ThreeJawChuckKey.jpg
Obr. 1.1 vlevo	Darron Birgenheier from Reno, NV, USA, Wikimedia Commons, licence CC BY 2.0, https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Clausing_5912_metalworking_lathe.jpg
Obr. 1.1 vpravo	Sunny Zhao, Wikimedia Commons, licence CC BY-SA 4.0, https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Unique_universal_milling_machine_XQ6226W.jpg
Obr. 10.1 vlevo	ArtMechanic, Wikimedia Commons, licence CC BY-SA 3.0, https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Messschieber.jpg
Obr. 10.1 vpravo	Lucasbosch, Wikimedia Commons, licence CC BY-SA 3.0, https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Mahr_Micromar_40A_0–25_mm_Micrometer.jpg